

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

Un titan al literaturii

de Eusebiu Camilar

(pag. 4-a)

Insemnare de la paralela 60

de A. E. Baconski

(pag. 6-a)

CIFRE-POEM

de acad. P. CONSTANTINESCU-IAȘI
vicepreședinte al A.R.L.U.S.-ului

Comunicatul Direcției centrale de statistică a U.R.S.S. privitor la rezultatele îndeplinirii planului de stat pe anul 1959 confirmă întrutotul aprecierile optimiste ale lui N. S. Hrușciiov, aprecieri cristalizate în cuvintele ce au făcut înconjurul globului: „La noi treburile merg bine”.

Intr-adevăr, indicii care se referă la dezvoltarea economiei arată că volumul producției industriale a U.R.S.S. a sporit cu peste 11 la sută în 1959, în vreme ce prevederile erau de numai 7,7 la sută. Semnificația acestui succes poate fi pe deplin înțeleasă dacă îl raportăm, pe de o parte, la nivelul industriei foarte înalt pe care l-a atins Uniunea Sovietică și dacă avem în vedere rezultatele obținute în 1959 de S.U.A., principala țară capitalistă din lume. Raportată la potențialul industrial actual al Uniunii Sovietice, creșterea înregistrată în 1959 înseamnă milioane de tone de fontă, oțel, laminat și alte produse. În aceeași vreme, trebuie să amintim că între anii 1952-1958 ritmul mediu de creștere a producției industriale în Statele Unite a fost de numai 1,5 la sută. După înșeși constatările economiștilor și cercurilor oficiale din S.U.A., nu se prevede nici în viitor un ritm de creștere mai accelerat pentru cel mai puternic dintre statele capitaliste.

În lumina succeselor din anii trecuți și în perspectiva angajamentelor pe care și le-au luat oamenii sovietici pentru anul în curs, este sigur că termenul pentru ajungerea din urmă și depășirea Statelor Unite în ceea ce privește nivelul producției pe cap de locuitor va fi mult scurtat.

Amploarea operii de construcție ce se desfășoară în Uniunea Sovietică ne apare cu deosebită putere în cifre ca acelea care anunță că volumul global al investițiilor a depășit cu 12 la sută nivelul anului 1958, sau că numai în cursul anului trecut au fost puse în funcțiune peste 1000 de mari întreprinderi industriale. Un ritm la fel de susținut caracterizează creșterea productivității muncii, care a înregistrat un spor de 7,4 la sută în industrie și de 9 la sută în construcții.

Remarcabile sînt și succesele obținute de agricultura sovietică în primul an al septenaliului. Recolta de cereale (124,8 milioane tone) satisface pe deplin cerințele populației și celelalte nevoi ale statului. Și în acest domeniu balanța întrecerii pașnice între cele două sisteme se înclină pe zi ce trece în direcția socialismului. Astfel, în timp ce creșterea producției agricole a U.R.S.S. în cursul septenaliului a fost planificată cu 8 la sută pe an, în S.U.A. ea a fost în ultimii ani de numai 1,1 la sută.

Succesele obținute în dezvoltarea forțelor de producție se resfrîng nemijlocit asupra nivelului de trai al oamenilor sovietici. Cît de bogată în semnificații este de pildă această frază lapidară cuprinsă în Comunicat: „În 1959, ca și în anii trecuți, n-a fost șomaj în țară”.

Oamenii muncii din Uniunea Sovietică au primit și în anul care a trecut milioane de noi locuințe și numeroase produse de larg consum, în mari cantități. Creșterea veniturilor populației se vedește și în cifrele privitoare la sporul depunerilor înregistrate la casele de economii (100 milioane de ruble la sfîrșitul anului 1959, față de 87 de milioane la începutul aceluiași an). Obiectele de folosință îndelungată sînt, de asemenea, achiziționate în proporții mult mai mari. Oamenii sovietici au cumpărat, în 1959, cu 43 la sută mai multe ceasuri, cu 37 la sută mai multe biciclete, cu 24 la sută mai multe aparate de radio decît în 1958.

Se consideră de obicei că cifrele, statisticile, nu pot decît să ne transpună în domeniul precis și riguros, dar pentru unii cam arid, al științelor exacte. Sînt însă cifre și statistici care redînd o realitate obiectivă, au darul să ne înflăcăreze imaginația, să ne entuziasmeze ca versurile celui mai inspirat poet. Asemenea cifre și statistici sînt cele care ne înfățișează rezultatele primului an al septenaliului, primele acorduri ale vîstului poem al comunismului pe care 200 milioane de oameni îl scriu pe a șasea parte a globului pămîntesc.

Cehov și Olga Knipper-Cehova

Tinerete...

Cinematograful și actualitatea

Larga răspindire în mase a cinematografului, „cea mai populară dintre arte” justifică însemnătatea deosebită care i se acordă în țările socialiste ca mijloc de influențare și educare a oamenilor muncii. Recenta consfătuire a Consiliului Artistic al Cinematografiei de pe lângă Ministerul Culturii al U.R.S.S., organizată la Moscova în zilele de 12-13 ianuarie 1960, a luat în dezbateri câteva probleme esențiale ale cinematografului sovietic în lumina ultimei hotărâri a C.C. al P.C.U.S. cu privire la „Sarcinile propagandei de partid în condițiile actuale”.

Pornind de la problema fundamentală a hotărârii, și anume aceea de „a pune educarea comunistă a oamenilor muncii în centrul întregii munci politice de partid”, consfătuirea s-a orientat spre analiza adincă a aspectelor de bază ale cinematografului actual sovietic.

Ceea ce atrage atenția de la început în raportul prezentat de artistul popular S. Gherasimov de această consfătuire este profunzimea analizei, caracterul științific al dezbaterii problemelor, spiritul ascuțit critic. Raportul se oprește puțin asupra succeselor din ultima vreme ale cinematografului sovietic. Iar atunci când o face, exemplul îi servește drept argument într-o anumită problemă. În schimb se oprește îndelung asupra lipsurilor căutând cauzele și rădăcinile, ajungând la multe teoretizări extrem de interesante.

Mai întâi citeva teze de bază: realismul socialist, metoda noastră de creație, are la bază înțelegerea materialistă a lumii și deza reflectării veridice a realității în dezvoltarea ei revoluționară. Două teze importante: întâi că talentul este condiția indispensabilă, elementară, a oricărei creații artistice; în al doilea rând, că talentul nu e suficient. Realismul socialist „vede în conștiința artistului o forță care acumulează întreaga experiență revoluționară a poporului, conștiința acestuia, voința acestuia și în felul acesta îl înzestrează parca cu o forță nouă, auxiliară, care-l ajută să vadă mai larg, mai adinc, mai departe”.

De pe pozițiile esteticii marxist-leniniste, ale bazei filozofice a realismului socialist S. Gherasimov critică curente și tendințele antirealiste. Foarte interesantă și subtilă explicație găsește el unor tendințe greșite ale tineretului de a „inova” cu orice preț, imitând de fapt unele devieri formaliste din apus: unele forme primitive, grosolane din arsenalul falsului realism au trezit în tineretul lipsit de experiență dorința de a combate realismul însuși.

S. Gherasimov se oprește asupra problemei realismului, pentru a combate cu tărie acele opere în care realismul este „mimat”, contrafăcut, falsificat. Două filme îndeosebi îi slujesc aici drept exemplu: „Suflet fierbinte” realizat de studioul „Lenfilm” și „Nino” realizat de studioul „Gruziafilm”. Cel dintâi are toate aparențele unei reflectări a realității actuale, dar nu e decât un exemplu de zugrăvire formală a proceselor de viață. Celălalt, „Nino”, n-are nici aparența unei legături cu realitatea actuală.

În ceea ce privește actualitatea tematicii desigur că răspunderea principală o poartă scenaristul. Dar S.

Gherasimov arată că la fel de răspunzător pentru un film care nu corespunde dezvoltării vertiginose a realității este regizorul. Acesta ar trebui să-și înțeleagă rolul „nu ca rolul unui tehnician, chemat să pună în mișcare prin diverse măsuri organizatorice întregul mecanism complicat al colectivului creator, ci să constituie acea forță artistică de sine stătătoare, capabilă să gândească în mod original și să reproducă în mod viu o frântură din realitate”.

O parte însemnată a raportului lui S. Gherasimov este consacrată problemelor compoziției scenariului de film, raportului strins între conținut și formă, cu rolul preponderent al celui dintâi. Un scenariu trebuie gândit de la început ca scenariu, pornind de la tema însăși — iar nu ca nuvelă sau roman, care apoi să fie ecranizate. Pornind de la viață, scriitorul trebuie să cunoască și legile specifice ale scenariului de film, să posede simțul specificității imaginii cinematografice cu toată diversitatea procedeele prin care ea se creează, simțul specific cinematografic al timpului și spațiului, expresia lapidară, replica aforistică.

O contribuție însemnată aduce S. Gherasimov la clarificarea problemei conflictului, valabilă atât în dramaturgia de film, cât și în cea teatrală și anume conflictul nu presupune neapărat prezența a două forțe contradictorii care se ciocnesc — cum s-a înțeles multă vreme, ajungându-se adesea la repetarea unei scheme-tip de conflict între bun și rău. Condiția principală a înțelegerii materialiste a conflictului

este „capacitatea de a vedea în fiecare fenomen dialectica dezvoltării sale, de unde rezultatele morale constau nu în triumful prescriș al virtuții, ci în credința profundă a artistului în însăși esența progresului vieții”. Exemplele unor filme valoroase ca „Crucișătorul Potemkin”, „Mama”, „Ceapaev”, „Deputatul de Baltica”, „Marele cetățean”, sau mai recente ca „Soarta unui om” sint argumente convingătoare pentru combaterea schematismului și a șabloanelor.

O altă problemă căreia S. Gherasimov i-a acordat o mare atenție în raportul său este comedia, căreia îi stabilește două condiții pentru a fi cu adevărat valoroasă și eficientă (în sensul caracterului educativ): mai întâi, spune S. Gherasimov, trebuie să încetăm să ne mai supărăm pentru o critică justă, exprimată în cutare sau cutare formă condiționată de gen, iar în al doilea rând „artistul poate să folosească critica, ca element esențial al comediei, numai de pe pozițiile cunoașterii adinc și adevărate a vieții și cu dragoste profundă pentru popor”.

S. Gherasimov condamnă comedia gratuită, lipsită de obiect, în care risul înseamnă numai destindere și distracție. Raportul lui S. Gherasimov, ca și discuțiile care i-au urmat, exprimă hotărârea artiștilor sovietici „de a da poporului un belșug de filme realizate la un mare nivel artistic, pătrunse de ideile nobile ale comunismului și în primul rând filme despre actualitate”.

Margareta Bărbuț

în realizări, 1960 se dovedește și el, chiar de pe acum, a nu fi mai prejos.

Și în primul rând, prin recenta hotărâre a Sovietului Suprem de a se reduce forțele armate, hotărâre care constituie, de fapt, subiectul de predilecție al mai tuturor conversațiilor.

Perspective clare

Bineînțeles, cei mai interesați de această hotărâre sint ostașii. De pildă, trei dintre ei, cu care am călătorit ieri dimineață în autobuz, spuneau:

— Cine știe, poate e om pica și noi printre cei 1.200.000.

— Și ce-ai de gând să faci dac-ai să fi demobilizat? I-am întrebat.

— Păi, ce să fac. Mă întorc în colhoz. Sint din regiunea Tambov.

Celălți doi se arătau a fi, însă, mai puțin hotărâți. Urul din ei șovăia între a se întoarce la meseria de turnător sau a-și relua studiile la un institut. Cât despre al treilea, el mi-a mărturisit:

— Eu unul, mă gândesc că n-ar fi deloc rău să lucrez pe un mare șantier, poate în

Siberia. Unde anume, însă, nu m-am hotărât încă. Mai văd eu...

În orice caz nici unul dintre ei nu părea preocupat de problema locului de muncă. Dimpotrivă.

300.000 de apartamente

Desigur, vestea a bucurat pe toată lumea: părinții, prietenii, logodnicele ostașilor. Dar ceea ce-i esențial e că fiecare înțelege că această hotărâre este o nouă măsură în favoarea păcii. Mulți discută, de pildă, despre noile posibilități de dezvoltare a economiei pe care le vor deschide sumele astfel economisite.

Am asista, de pildă, la o asemenea discuție undeva la întretărirea străzilor Lomonosov și Vernadski. Se află acolo un panou de afișare a ziarelor, iar un cotidian pu-

blicase tocmai un articol în care explica ce înseamnă cele 16 sau 17 miliarde de ruble devenite disponibile prin noua reducere a forțelor armate.

În jurul panoului, lume multă.

— Se spune că cu suma asta s-ar putea construi 300.000 de apartamente, observă cineva.

— Și cite nu s-ar putea face cu banii cheltuiți cu înarmarea dacă și celelalte țări ne-ar urma exemplul — întregi o gospodină.

În orice caz, țara noastră a făcut începutul. O parte din acești bani vor fi folosiți pentru sănătatea publică. Într-adevăr, o recentă hotărâre a Comitetului Central al Partidului și Guvernului prevede importante măsuri în această direcție.

Nikolai Novikov

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 — telefon 13.63.16

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

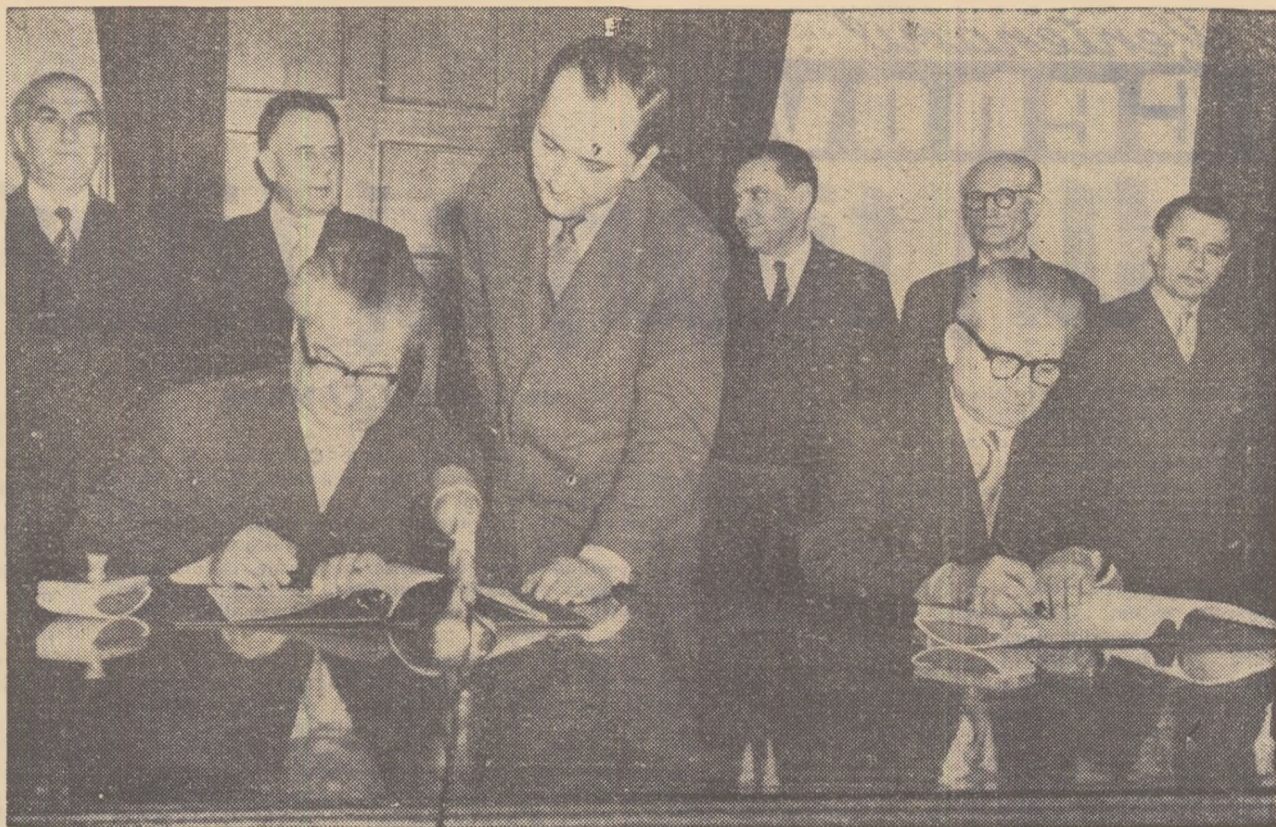
Festivitatea de la Consiliul General A. R. L. U. S.

În ziua de 26 ianuarie, la Consiliul General A.R.L.U.S. a avut loc festivitatea semnării planului de colaborare pe anul 1960 dintre Asociația română pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. — A.R.L.U.S. — pe de o parte și Uniunea Asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu țările străine și Asociația de prietenie sovieto-română pe de altă parte. Planul a fost semnat din partea română de Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General al Asociației române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S., iar din partea sovietică de I. L. Andronikov, scriitor, vicepreședinte al Asociației de prietenie sovieto-române.

Au fost de față acad. prof. P. Constantinescu-Iași, vicepreședinte al Consiliului General al Asociației române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S., Vasile Dumitrescu, adjunct al ministrului Afacerilor Externe, Constantin Prisnea, adjunct al ministrului Învățământului și Culturii, I. Jalea, președintele Uniunii Artiștilor Plastici, Mihai Beniuc, prim secretar al Uniunii Scriitorilor, membri ai Biroului Consiliului General A.R.L.U.S.

Au participat, de asemenea, A. A. Epișev, ambasadorul Uniunii Sovietice la București, și membri ai ambasadei U.R.S.S.

În cășeu: tov. Marin Florea Ionescu și I. L. Andronikov semnează planul de colaborare pe 1960.

Experiențele din Pacific și viitorul cosmonauticii

În cei doi ani care au trecut de la lansarea primului satelit artificial al Pământului s-a desfășurat cea mai mare bătălie științifică și tehnică pe care a cunoscut-o istoria omenirii: bătălia pentru perfecționarea necontenită a motoarelor rachetă. Într-adevăr, de capacitatea motoarelor rachetă depinde, în ultimă instanță, evoluția zborurilor cosmice.

Până în prezent au fost realizate patru etape în explorarea spațiului cosmic și, în fiecare din ele, pionierul a fost Uniunea Sovietică. Mai mult chiar, în ultimele două etape, oamenii de știință din U.R.S.S. n-au avut parteneri în întrecere. Succesiunea rapidă a acestor etape dovedește uriașele posibilități de care dispune Uniunea Sovietică pentru explorarea spațiului cosmic, posibilități care rezultă din dezvoltarea excepțională a diferitelor ramuri ale științei și tehnicii ce sînt chemate să colaboreze la construirea rachetelor.

Comunicatul Agenției Tass din 21 ianuarie 1960 ne anunță o nouă victorie în această direcție. În seara zilei de 20 ianuarie 1960 de pe teritoriul Uniunii Sovietice a fost lansată o nouă rachetă balistică cu mai multe trepte în direcția Oceanului Pacific. Macheta ultimei trepte a rachetei a atins, în seara zilei de 20 ianuarie 1960, la ora 19,05 (ora Bucureștiului), suprafața Oceanului Pacific, într-un punct situat la numai 2 km de cel stabilit prin calcul.

Dacă ținem seama că distanța dintre punctul de lansare și locul de sosire, măsurată pe suprafața globului terestru, este de circa 12.500 km, că racheta a parcurs prin aer un drum care a atins înălțimi importante deasupra pământului, ne putem da seama că abaterea relativă reală este mai mică decît cea calculată. Calculul abaterii relative, raportînd abaterea obținută la distanța măsurată pe suprafața Pământului, conduce la o valoare de numai 0,015 la sută, adică o valoare de 10 ori mai mică decît abaterea relativă realizată de către Lunik II, care a atins suprafața Lunii. Pe traseu, racheta balistică a atins viteza de 7,2 km/secundă.

Dacă ar fi funcționat și ultima treaptă a rachetei, viteza atinsă ar fi depășit a doua viteză cosmică, pentru o greutate utilă cu mult superioară celor de pînă astăzi s-au creat, astfel, premisele lansării unor cosmonave capabile să transporte ființe omeneste cu rezervele de materiale, hrană, apă etc., necesare pentru călătoriile interplanetare. Ultima treaptă a rachetei n-a funcționat pentru că să se poată experimenta, printre altele, mijloacele de recuperare a rachetei, după ce a străbătut păturile dense ale atmosferei.

Prima experiență din seria planificată în vederea realizării unei rachete balistice cu mai multe trepte este menită să ofere concluzii științifice multilaterale. Ele se referă la studierea mijloacelor tehnice pentru lansarea unor greutăți mari, la posibilitățile de reîntoarcere a unor cosmonave pe Pământ și la dirijarea precisă a rachetelor pe traiectoria dinainte stabilite.

Problemele de ghidare a unei rachete pe o anumită direcție sînt excepțional de complicate. Este necesar ca dispozitivul de ghidaj să acționeze astfel încît la eventualele abateri de la traiectoria prestabilită, racheta să fie repusă neîntrerupt pe itinerariul fixat. În acest scop, o rachetă trebuie să dis-

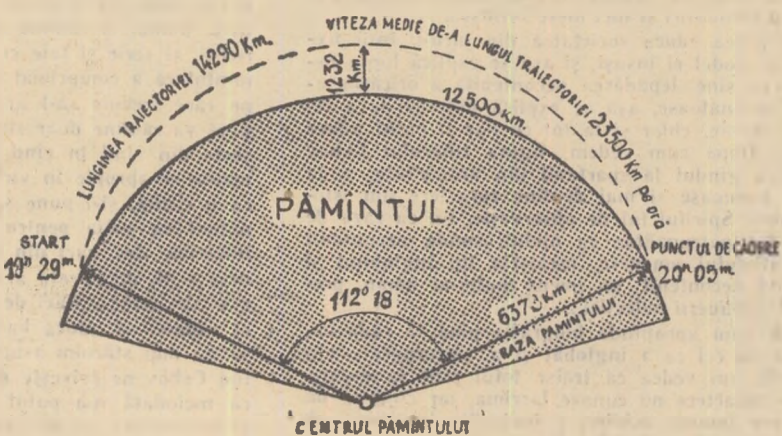
pună în primul rînd de dispozitive de urmărire constituite de obicei din aparatură radio și de radiolocație. De obicei, ghidarea rachetelor care lansează nave cosmice sau sateliți artificiali ai Pământului se face doar pe prima parte a traiectoriei, cu ajutorul unor sisteme domoanțate de la sol. Importanța sistemelor de ghidare și auto ghidare crește cînd este vorba de o rachetă care la întoarcere reîntră în atmosfera planetei noastre. În acest caz, traiectoria rachetelor poate suferi perturbații importante datorită variației densității atmosferei, furtunilor, șocului de desprindere a unor trepte ale motorului rachetă care și-au terminat misiunea etc. Revenirea în atmosferă a rachetei balistice la 20 ianuarie 1960 s-a făcut în condițiile unei furtuni avînd o tărie de 8—12°, dar precizia aparatului de ghidaj a permis ca abaterea relativă obținută să fie foarte mică. Ziarul „Daily News”, publicînd declarațiile ministrului de război al S.U.A., a relatat și expresia pe care a folosit-o acesta pentru a califica sistemul de ghidaj folosit la experiența sovietică din Pacific. Racheta, se spunea în declarațiile amintite, „are un sistem de ghidaj al dracului de bun”.

Într-o declarație făcută presei în luna decembrie 1959, academicianul Alexandrov arăta că dezvoltarea uriașă și coordonată a științei în U.R.S.S. constituie o premiză serioasă pentru noi succese și mai importante în vederea realizării unei călătorii în limitele sistemului nostru solar. Racheta experimentată la 20 ianuarie 1960 a dovedit posibilitatea realizării unor performanțe menite să o facă aptă să se folosească pentru trimiterea unor stațiuni automate științifice în vecinătatea planetelor Marte și Venus. Fotografierea suprafeței planetei Marte de la o distanță de numai 8.000 km, ne-ar permite observarea unor detalii de 80 ori mai mici decît cele observate pe cele mai bune fotografii ale Lunii.

Experimentarea noilor tipuri de rachete sovietice, mai puternice și mai precise decît cele realizate pînă în prezent, va continua, ele reîntorcîndu-se pe Pământ în aceeași zonă a Oceanului Pacific. Stațiuni de observație montate la bordul unor nave sovietice aflate acolo vor recepționa datele înregistrate de aparatele științifice de la bordul rachetei or și vor face observații asupra parametrilor de mișcare pe ultima porțiune a traiectoriei rachetelor.

O nouă etapă în explorarea spațiului cosmic a început și primul pas a fost făcut, ca și pînă acum, tot de oamenii de știință sovietici.

prof. univ. A. Pirvu

Schema aproximativă a zborului rachetei balistice sovietice

SUB SEMNUL MARII PRIETENII

de MARIN FLOREA IONESCU

vicepreședinte al A.R.L.U.S.-ului

Cu prilejul semnării celui de-al doilea plan de colaborare între A.R.L.U.S. și Uniunea Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și Asociația de prietenie sovieto-română constatăm cu satisfacție că prevederile primului plan comun, încheiat pe baza convenției existente între cele două Asociații, au fost realizate și chiar depășite în cele mai multe domenii.

Anul ce s-a scurs a fost un an foarte bogat în evenimente care au fost oglindite sub cele mai variate forme atât de către Asociația de prietenie sovieto-română cit și de Asociația română pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică. În țara noastră A.R.L.U.S.-ul a organizat numeroase manifestări care au popularizat printre oamenii muncii din Republica Populară Română succesele epocale ale Uniunii Sovietice în îndeplinirea planului septenal în domeniul economic, politic și cultural. Au fost larg popularizate realizările științei și tehnicii sovietice, marile descoperiri ale oamenilor de știință sovietici.

Conform prevederilor planului s-au organizat „Zilele culturii și artei R.S.S. Bielorusă” care au contribuit la cunoașterea mai îndeaproape a succeselor obținute de poporul bielorus pe drumul construirii socialismului.

Conform unei vechi tradiții s-a sărbătorit și în acest an Luna prieteniei romino-sovietice, în cadrul căreia au avut loc în toate centrele regionale, raionale, în numeroase întreprinderi, instituții și sate manifestări ale prieteniei romino-sovietice.

În același timp putem constata cu vie satisfacție că și în U.R.S.S. au fost popularizate pe larg realizările obținute de R.P.R. pe drumul construirii socialismului.

O mare amploare a luat-o în U.R.S.S. sărbătorirea zilei de 23 August, sărbătoarea națională a poporului român. În toate capitalele republicilor unionale și în unele orașe mai importante din U.R.S.S. au avut loc cu această ocazie numeroase manifestări consacrate țării și poporului nostru.

Ambele Asociații au organizat acțiuni consacrate principalelor aniversări legate de istoria, știința și cultura popoarelor noastre. Toate acestea au contribuit la o cunoaștere reciprocă mai adîncă a popoarelor noastre, la întărirea legăturilor de prietenie ce leagă de veacuri cele două popoare frățești.

Ne exprimăm speranța și convingerea că datorită rodnicilor relații ce au fost statornicite între Asociațiile noastre, planul de colaborare pe anul 1960 va fi îndeplinit și depășit.

Planul prevede organizarea de către A.R.L.U.S. în R.P.R. și de Asociația sovieto-română în U.R.S.S. a numeroase manifestări privind succesele țării noastre pe drumul construirii socialismului și comunismului, schimburi de lucrări documentare și informative privind realizările economice și culturale din ambele țări în scopul largi lor popularizări, sărbătorirea unor date aniversare mai importante ale U.R.S.S. și R.P.R., organizarea de schimburi de turiști între Asociații, schimburi de expoziții documentare, mici expoziții de artă plastică. Se prevede de asemenea și un schimb de delegații între cele două Asociații.

Ca și în anii trecuți, A.R.L.U.S. va organiza Luna prieteniei romino-sovietice iar Asociația sovieto-română va organiza în U.R.S.S. „Zilele culturii românești”.

Alături de planul de stat de colaborare culturală și științifică între Republica Populară Română și U.R.S.S. planul Asociațiilor noastre și activitatea pe care o vom desfășura va contribui la întărirea și adîncirea legăturilor de prietenie romino-sovietice.

Un titan al literaturii

de EUSEBIU CAMILAR

Marile și excepționalele talente creatoare, din toate timpurile și din toate domeniile artei, au fost și sînt însoțite de o chinuitoare îndoială, și se pare că acest simțămînt, dus uneori pînă la durere, ar fi una din condițiile creației. Poate nu atît munca de creație, ci mai cu seamă întrebările despre valoarea ei, prelungec neconținutul noptelor de veghe și brăzdează frunțile creatorilor. Acest adevăr îl înțeleg deplin numai cei ce știu că pe hîrtia albă, încă mirosind vag a lemn de munte, se pot așterne gînduri adînci ca oceanul și ca Haosul, imagini frumoase ca modelul cel etern al Firii, versuri înlănțuite ca farmecul; într-un cuvînt, hîrtia imaculată asupra căreia se pleacă artistul cel adevărat, poate conține lumi, se pot rezidi pe ea civilizații și se pot reînvia generații demulte vremuite, după cum, aceeași candoare a hîrtiei poate cuprinde pusturj sterpe, nimănuî folositoare...

Îmi îngădui, deci, să ridic un imn de laudă, nu artistului mulțumit de sine la cel dintîi succes, ci celui cu inima pururi roasă de întrebarea dacă a înapoiat în toată deplinătatea, zestrea cu care l-au dăruit generațiile anterioare. — Dacă opera lui are măcar prețul bobului de muștar, care devine pom umbros pentru oamenii insectați de ferecure. Lauda noastră se ridică spre toți artiștii cei adevărați, căci toți s-au înțrebat pururi, dacă lucrul nopților lor de veghe va contribui la înobilirea omului, dacă-l va înarma cu lanca de aur, spre despicierea timpurilor, înainte... Chîmul din conștiința marilor artiști e cu atît mai zguduitor, cu cît își dau seama de forța talentului, cu cît își dau seama cît pot folosi și cît pot strica hodelor morale ale umanității. Din aceste frămîntări, uneori de proporții prometeice, ca la Eschil, Micheangelo și Eminescu, răsare ca un astru de călăuză, exigența cea mai aspră, dusă uneori pînă la nimicire. Socotim că greșit s-au înțeles aceste gesturi ale disperării, în ele fiind vorba doar de îndeplinirea sau nu, a unei datorii. În toată plinătatea

Anton Cehov sârbătoritul de astăzi, face parte din galeria oamenilor rari care au sîfuit arta lor pînă la gingășia aproape inezisabilă a razei de lumină, legea călăuzitoare a creației fiindu-le sinteza, eliminarea neconținutului, renunțarea, de dragul conciziei, la tot ce ar împiedica strălucirea fulgerătoare a sugestiei. Din noianul de figuri, fapte și priveliști ce alcătuiesc lumea și viața, printr-o muncă cu adevărat titanică, Cehov a înglobat și a eliminat neconținutul, dînd literaturii universale valori în fața cărora șovăie și timpul cu eroziunea lui.

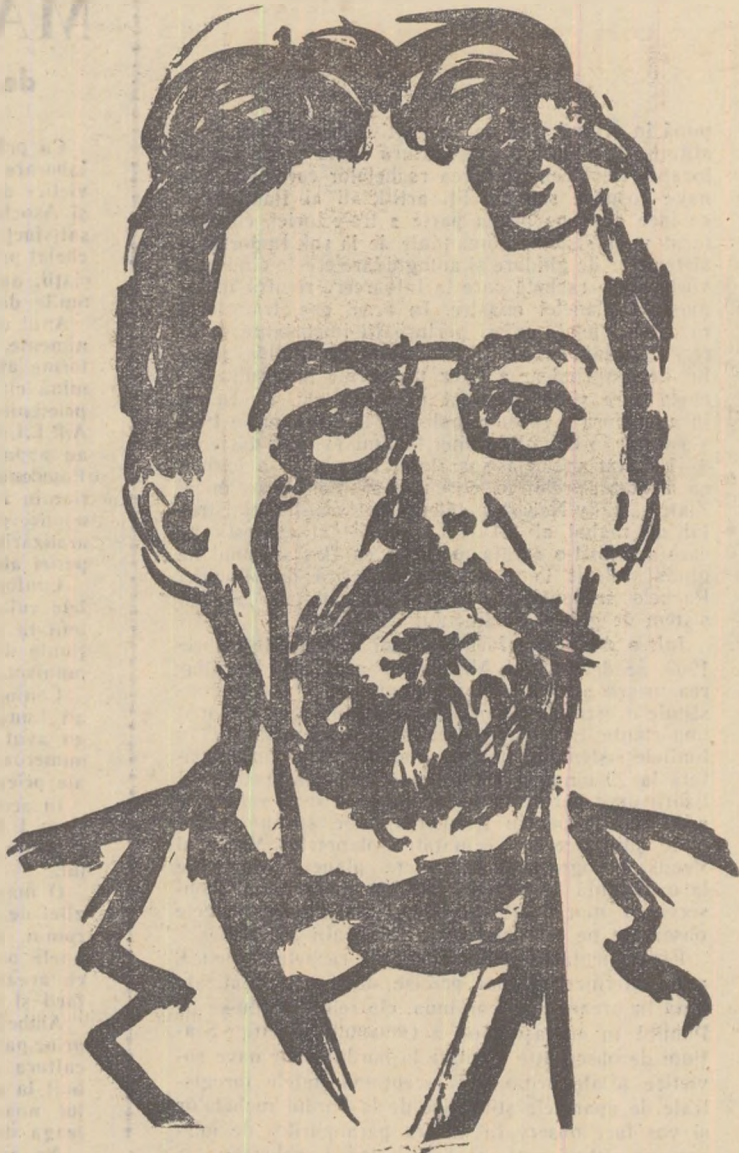
În fața unui monument al Firii, de cele mai multe ori trecătorul nu-și dă seama, nici pe departe, cît a muncit Firea, cîte mii de milenii i-au trebuit să lucreze cu apele nevăzute ale curenților spre a da stîncii colțuroase înfățișare de sfînx sau dinosaur... Tot așa, și cititorul, își dă seama prea rar, în fața unei perle a artei literare, cît a muncit scriitorul, pînă a izbutit să redea în cîteva pagini o epocă, cu frămîntările și gîndirea ei. Aceste adîncimi de ocean, concentrate în pagini puține, presupun o muncă de titan, și munca aceasta e și ea un imn înălțat omului. Pomenim cu toată slava numelui lui Cehov pentru că el a știut renunța la toate, dăruindu-se total omagiului pe care avea să-l închine omenirii, prin literatura sa. Oricine-i deschide și-i citește cartea biografiei, va rămîne uimit de uriașa putere de muncă, de abnegația și de conștiința profesională crescută poate pînă dincolo de limite...

Oricît am căuta și am răscoli în scrinurile vieții lui, vom întîlni prea rar bucurii, dar vom rămîne adînc mișcați de mărturiile muncii, cum am rămîne mișcați de amintirile trecerii uriașilor. Într-adevăr, Anton Cehov a fost un uriaș al creației. Într-un trup firav, ros încă de tînră de o boală neiertătoare, natura a pus puteri insondabile, iar într-o inimă chinuită de griji încă din cea mai fragedă vîrstă a turnat cu pumnii focul vulcanilor. Citindu-i biografia, te întrebă drept cuvînt cum a fost cu puțină, cum de a purtat acest copac firav, patruzeci și patru de ani, atîta forță și putere, rămîind drept și demn pînă la urmă, sub bătaia vînturilor nemilosive... Forța lui de rezistență și de creație, veneau din adîncurile bătrîne ale poporului. Neamul lui fusese rob, încă din vremuri vechi, și abia răscumpărîndu-se a întîlnit sîrăria și mizeria în noua fază a unei libertăți foarte relative... Cînd ne gîndim la copilăria lui Anton Cehov, petrecută la Taganrog, locul de naștere, vom căuta zadarnic bucuriile și veselia vîrstei, căci îl vom vedea chinuit și bătut cu cîntind cu lehamite și cu silă în corul bisericesc. Credem că alte amintiri din copilărie n-a avut, decît lipsurile și cîntările, pe care le ura cu atît mai mult cu cît i se cerea să aibă glas de heruvim, într-o treabă făcută prin siluirea voinței și vîrstei. Și mai arată mărturiile că n-a cunoscut decît un cămin apăsător de greutăți și nevoi, și că încă de mic, în ochi și la colțurile gurii, i s-a statornicit un zimbet, abia văzut, amar și ironic, adresat lumii inconjurătoare, încă de mic a văzut cum apasă asupra oamenilor simpli, un nour compact și negru, întorcîndu-le demnitatea și despărțîndu-i de cea mai elementară libertate.

La o vreme, familia lui părăsește Taganrogul, în căutarea unui mai bine pe care nu l-a aflat niciodată, și se mută la Moscova, unde avea să trăiască într-o mizerie și mai crîncenă. Anton Cehov rămîne în casa părintească din Taganrog, spre a sfîrși liceul.

Toată viața și-aducea aminte Cehov de anii întunecoși petrecuți la liceul din Taganrog. Curios însă: cu cît constrîngerea mediului era mai aspră și mai neîndurătoare, el simțea tot mai profund setea de eliberare și lupta mai aprig spre a nu pica în platitudinea comună. Toate eforturile lui morale, ca din adîncul tuturor generațiilor anterioare, se împotriveau oricărui porniri ce i-ar fi atins, înăbușit sau distrus demnitatea de om.

Cel mai dramatic moment din vremea aceea a fost pierderea casei părintești din Taganrog. După ce familia s-a mutat la Moscova, el a rămas singur, în casa copilăriei luată de un străin, prin înșelăciune, și nu ne trebuie o imaginație deosebită spre a ne închipui drama grozavă a adolescentului. Ajunsesse să dea lecții copiilor noului stăpin al casei, în schimbul citorva ruble și a unui pahar de ceai pe care uneori îl aștepta zadarnic. Totuși Cehov s-ar fi supărat dacă cineva i-ar fi arătat milă sau compătimire, ar fi socotit aceste calde și bune porniri, ca o jîgnire. Își cîștigase, trecînd prin focul încercărilor, o mare tărie lăuntrică, încît în fața tuturor izbiturilor vieții rămînea om deplin, demn ca marmura monumentelor. Oricine l-ar fi putut lua exemplul de tărie și neclintire pe

acest băiețandru firav, a cărui conștiință spunea tuturor greutăților: vă veți zdrobi de împotrivirea mea, voi meschinării și minciuna ale acestui timp... Nimic nu mă va dărîma din neclintire... Astfel încît de pe vremea aceea, deținea o mare și neclintită forță a autoeducării, știind că înainte în timp nu-l așteaptă nici grădini cu trandafiri și nici mese întinse...

Spre a putea educa societatea din juru-i, intii trebuia să fie model el însuși, și așa se explică lupta neconținută cu sine, lepădarea neconținută a oricărui apucături nesănătoase, așa se explică puterea de a renunța la nevoie, chiar și la tot ce i-ar fi putut aduce fericirea... După cum vedem, figura tinărului Cehov ne duce cu gîndul la spartanii din antichitate, și la cele mai frumoase și mai depline caractere din istoria omenirii. Spiritul lui de observație, fin ca raza de lumină, dar pătrunzător ca oțelul, sonda neconținut haosul sufletului omenesc, memoria lui înglobînd și încorporînd neconținutul, un imens material uman, pregătîndu-l supunerii selecției...

Și dacă i-am aprofunda biografia pînă la rădăcini, am vedea că cel ce a înglobat și a încorporat era nemărginit, am vedea că trăise totul pînă la durere. Astfel de caractere nu cunosc lacrima, iar cînd ea dă năvală spre lumina ochilor, e înăbușită la timp, sub soarele aspru al zimbetului ironic.

*

„Cine minte e mișșav!” — spunea Cehov într-un carnet de însemnări. „Neghina ucide griul, rugina

roade fierul și minciuna distruge sufletul omenesc”, spunea mai departe, prin glasul unui erou al său.

Iată-l mai tîrziu la Moscova, studiînd medicina. Ne aflăm în vremea mohorîtorilor ani „optzeci”, dominați de figura sinistrală a lui Pobedonosjev, în epoca de teroare și stagnare a gîndirii, de înăbușire a oricărui zvicniri spre libertate. Pentru a vedea mai birte epoca aceea, ar trebui să ne închipuim un văzduh întunecat, apăsător, care împiedică deopotrivă și căderea ploilor mult așteptate și ivirea soarelui; și ziua mohorită se prelungește și vine noaptea, și ziua următoare e la fel, apăsătoare, înăbușitoare și dezolantă... Și la fel se scurg toate zilele și nopțile, și cu cît trece timpul, apăsarea e din ce în ce mai mare, mai insuportabilă, încît mulți oameni sînt cuprinși de disperare; alții, însă știu că starea aceasta e vremelnică, știu că trebuie să vină ploaia răcoritoare și regeneratoare și să răsără soarele, biruitorul... Cea mai neîngăduitoare cenzură frîna orice idei scrise, în acest regim al lui Pobedonosjev. Apăreau totuși niște fițiuci, cuprinzînd un umor acru și ieftin, vrînd poate să demonstreze celor apăsători că într-o vreme ca aceea se putea rîde și glumi... Diversi „umoristi” fără chemare, care nu știau că umorul adevărat se poate ridica pînă la monumentalul poemului, rideau prostește pe seama oamenilor simpli și necăjiți, tipărindu-și în acele reviste-libelule schifele care nu puteau stîrni decît doar și mai multă amărăciune... Și totuși în aceste condiții ale perioadei mohorite, și cu ajutorul acelor „libelule” literare, avea să răsără un mare scriitor, un innoitor în cel mai profund sens al cuvîntului, o valoare universală.

Noul scriitor, Antoșa Cehonte, descria aceiași oameni obișnuși, cu întîmplările lor atît de obișnuite și totuși mulți simțeau dincolo de situațiile create, dincolo de cuvintele eroilor, un element nou, i-am putea spune „ciudat”; după lectură cititorul rămînea pe gînduri, întrebîndu-se: oare de ce-mi stăpînește sufletul acest simțămînt nedeslușit dar atît de amar. Ce vor să demonstreze eroii acestui Antoșa Cehonte? Și îndată cititorul cel bun auzea cum de fapt eroii noului scriitor, dincolo de faptele diverse, gem și plîng; auzea bunii cititori cum sună, asemenea legendelor clopote scufundate, durerile din străfundurile sufletului omenesc, jînduînd fericirea și bucuriile. Antoșa Cehonte, prin arta sa, demonstra că genul schifei umoristice nu are rostul de a-și bate joc de așa-ziiși oameni obișnuși, ci că genul poate cuprinde imperiile sufletului omenesc, că poate fi înălțat pînă la marmura poemului. „Conciziunea este sora talentului!” — spunea el. — Arta de a scrie este arta de a sculpta. A scrie cu talent înseamnă a scrie concis... Pentru a ajunge la aceste adevăruri genialul artist trebuia să se supună și mai aspru legilor vechi ale autoeducării, eliminînd neconținutul și fără milă, tot ce putea opri spontaneitatea, sugestia. Așa s-a născut lucrarea „Majurul Prișibeov”, o perlă a genului, ogîndînd în chipul acestui majur toată epoca, bîciînd-o fără cruțare și luînd apărarea omului simplu. În schife de cîteva pagini Cehov izbutea să concentreze materiale imense, de romanz, și să ne gîndim ce rol covîrșitor au avut aceste bijuterii la semănarea speranțelor în mai bine, la împrăștierea luminii în epoca dominată de apăsare. Cel ce spusese cîndva că minciuna distruge sufletul n-a cedat nici unei influențe, ci, slînjînd mai departe acest adevăr, scria pentru extirparea din rădăcini a răului. Așa au apărut schifele „Fîica Albionului”, „Examenul pentru rang”, „Masca”, „Moartea unui slujbaş” și atîtea altele bîciînd apucăturile din firea unor oameni, arătîndu-le căile de îndreptare și deseori acoperîndu-i pe toți într-o infinită iubire și compasiune.

Dacă ar fi să-l evocăm în această perioadă, ne-ar fi destul de ușor să ni-l închipuim într-o încăpere nespuse de săracă. E noapte tîrzie și lampa cu picior din mijlocul mesei rotunde, clipește des, uneori pînă la stîngere, cînd afară bat mai tare din aripi fantasmale viforului. În jurul mesei stau oameni mulți, mama croșetează. Un frate al lui Cehov citește, celălalt pictează. Cei trei studenți luau în gazdă, șoptesc repede, învîlînd. Și la aceeași masă, Anton Cehov șade și scrie, scrie și taie neconținutul, și în vremea asta viforul se întărește și e tot mai tîrziu. Toți se duc la culcare, numai el rămîne în același loc, în odața friguroasă, și scrie și taie ce a scris, neconținutul, cu simțămîntul că a comprimat în cele două pagini un munte, pe care trebuie să-l arunce afară, fărîmă cu fărîmă, pînă va rămîne doar stropul de metal abia vizibil. Tușește din cînd în cînd și un junghiu nu-i dă pace, și mama se apropie în virtul picioarelor, palidă și slabă ca o sfință, și-i pune șalul ei gros pe umeri. Concomitent cu grija pentru șlefuirea schifelor, Cehov se întreprinde des, căci din toate colțurile încăperii îl pinde ochii de gheață a unui vrăjmaș necruțător, grija zilei de miine... Căci de mult a devenit cap de familie și trebuie să aducă bani pentru piine... Dar, în fine, să nu mai stăruim asupra acestor amănunte, căci Anton Cehov ne privește din eternitate, cu ironie, pentru că niciodată n-a putut suferi descrierile lacrimogene și naturaliste, și niciodată nu și-a mărturisit sîrăria și suferințele, decît întîmplător și cu amară ironie, după cum compătimirea altora îl jîgnea profund pe acest om, excepțional în măreție, exemplu monumental de caracter, de tărie în vînturile potrivnice.

Pe scenele întregii lumi

Intimplarea a făcut să mă bucur de un privilegiu deosebit: acela de a asista la un mare număr de spectacole cu piesele lui Cehov, jucate în limbi diferite. Și anume: în rusă, la Moscova; în franceză, la Paris; în spaniolă, la Buenos Aires; în engleză, la New York; în finlandeză, la Helsinki; în olandeză, la Amsterdam.

Multe din aceste limbi nu le cunosc, dar peste barierele de limbă, cu aceeași vigoare neslăbită, s-a transmis mesajul lui Cehov — plin de ură față de cei care asupresc, plin de dispreț față de lașii și nevoinicii care se lasă asupriți, plin de dragoste și respect față de cei care luptă împotriva asupririi.

La Paris, am văzut „Livada cu vișini”. Teatrul în care se juca fusese o veche gazdă de comedii boulevardiere, cu eternul triumf, ca erou principal, și cu eternul pat în mijlocul scenei, ca recuzilă principală. Noua directoare — o renumită acrită — era hotărâtă să rupă cu această tradiție, zisă pariziană și să monleze cât mai multe capodopere ale dramaturgiei universale. Începuse cu „Livada cu vișini”, în ciuda sumbrei pronosticuri făcute de presă și de colegii ei mai experimentați, care prevesteau, în unanimitate, o cădere cumplită.

După cite mi-a povestit îndrăzneț directoare, începutul nu a fost ușor. Vechiul public, dezamăgit de lipsa încoronărilor și a adulterelor în serie, a dezertat teatrul cu mai multă promptitudine decât a apărut un public nou. Dar acesta nu s-a lăsat așteptat prea mult. Eu am asistat la cea de a 133-a reprezentație, care avea loc cu o sală arhiplină. Timp de două stagii încheiate — peste 600 de spectacole, seară de seară, avea să se desfășoare trista, dar și ridiculă poveste a Ranevskăi și a lui Gaev în fața spectatorilor parizieni.

Directoarea mi-a arătat, mândră și amuzată în același timp, două cronici apărute în același ziar, la intervale diferite: după premieră și la al o sutelea spectacol. Cea dintâi deplîngea lipsa de inspirație a celor care aduceau pe scenă „o piesă colbăită, amorfă, fără nerv și fără acțiune”. Cea de a doua cronică, semnată cu nevinovăție de același critic dramatic, constata „Cehov este unul din autorii care „merg” cel mai bine. Publicul se înghesuie pentru a aplau-

da poezia cehoviană, fina ironie și caldul umanism proprii unuia din cei mai mari dramaturgi ai lumii”.

Și pentru că vorbim de Franța, este vrednic de semnalat că, în stagiunea 1958-1959, din cele cinci centre regionale de artă dramatică, patru au pus în scenă cel puțin cite o piesă de Cehov.

Le-am reîntilnit pe cele „Trei surori” la Buenos-Aires, pe scena unuia din cele mai mari și mai populare teatre ale orașului. Nu știu ce părere ar fi avut Cehov dacă și-ar fi văzut personajele sale tratate la modul sud-american: Mașa era prea zgomotoasă, Olga prea patetică, Irina prea exteriorizată. Cu siguranță că Anton Pavlovici ar fi ridicat obiecții vehemente. Dar cu tot atita siguranță, el ar fi fost profund impresionat de reacțiile publicului. De obicei agitați și plini de neastim-păr, spectatorii argentinieni erau de data aceasta sub stăpînire a unei vrăji mai puternice decât focul lor temperament. Nemișcați, într-o tăcere aproape nefirească, ei urmăreau spulberarea necruțătoare a iluziilor și speranțelor celor trei surori. Și la sfîrșit, cînd Olga spuse: „Dar suferințele noastre se vor preface în bucurii pentru cei care vor trăi după noi. Pacea și fericirea vor coborî pe pămînt...”

actrița care rostea această replică a fost întreruptă de un tunet de aplauze. Ele răsplăteau nebiruina credință în viața a eroinelor lui Cehov.

La New York, „Pescărușul” se juca într-un teatru mititel, a cărui sală nu avea mai mult de 300 de locuri. Dar se juca de patru ani în șir. Regizorul mi-a relatat că există un număr destul de mare de adevărați abonați la această piesă: ei vin, o dată la cîteva luni, să o revadă și dacă au avut loc schimbări în distribuție urmează lungi dezbateri în foaier asupra meritelor comparative ale diferiților interpreți.

Echipa pe care am văzut-o era admirabil pusă la punct. În deosebi Nina și Trigorin jucau cu o desăvîrșită

naturalețe, aducînd o frîntură autentică de viață rusească de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, în plin centrul uriașei metropole americane.

Înainte de a prezenta piesa la New York, conform unui sistem deseori aplicat în Statele Unite, trupa făcuse un turneu prin țară, pentru a „roda” spectacolul. Intenționaseră să joace doar în cîteva orașe de provincie, timp de trei săptămîni. Succesul a fost alt de mare, încît turneul a durat cinci luni, din care una și jumătate la Washington. În fiecare vară, imediat ce stagiunea new-yorkeză lua sfîrșit, trupa pleca din nou în turneu, cîntreînd întreaga Americă de la Atlantic la Pacific.

M-am întilnit cu Cehov și cu eroii lui în țări diferite, cu limbi diferite, cu mentalități diferite, cu concepții despre teatru diferite. Dar pretutindeni, Anton Pavlovici este la el acasă. Cele spuse de el, prin gura personajelor sale, găsesc acces la toate inimile cînsite, indiferent de latitudinea la care trăiesc.

Și, cînsîndul pe Cehov, milioanele de spectatori din lumea întreagă cînsesc în același timp și țara lui Cehov, țara în care tot poporul a spus, asemenea Anei, din „Livada cu vișini”: „Adio, viață de altă dată! Te salut, viață nouă!”

N. Minei

Ilustrație la „Doamna cu căfelul” de Kukrîniks

CEHOV ÎN ROMANIA

După apariția primelor nuvele în revista *Vatra*, condusă de Slavici, Caragiale și Coșbuc la 1895 (*O faptă rea și Bucătăreasa se mărită*), opera lui Cehov a pătruns repede în literatura română. Tot în 1895, la începutul anului, au apărut *O operă de artă*, *O dramă*, *Prea de tot*, *Bătrînețea*, *Ce public!*, *Moartea funcționarului și Fiica Albionului* în organul social-democrației române, *Lumea Nouă*, iar în anul următor au văzut lumina tiparului *Dor de somn* și *Semnul exclamației*, în aceeași revistă, care, se poate afirma, a făcut cunoscut numele lui Cehov în țara noastră, a atras atenția asupra operei lui și a deschis șirul traducerilor care nu au înțirziat să urmeze (*Parastasul în Povestea vorbeli*, 1897, *Defraudarea și Vanika* în *Tribuna*, 1899 etc.).

Un mare avînt al traducerilor se înregistrează în anul morții scriitorului 1904, cînd apar și primele note critice și studii. Meritul primei semnalări a valorii operei lui Cehov revine lui Dobrogeanu-Gherea, care în articolul său din 1897 despre „*Tăranul în literatură*” pomenise de semnificația nuvelei *Mujicii*. După război, firul traducerilor este reluat, în special de *Adevărul literar și artistic*, *Flacăra*, *Viața Românească* și el se continuă pînă în preajma celui de-al doilea război mondial.

După 23 August opera lui Cehov este pusă în adevărată ei valoare, încep să apară volu-

mele mari de *Nuvele* și studiile temeinice de analiză literară, muncă încununată prin publicarea *Operele* scriitorului, ajunse astăzi la cel de-al 9-lea volum.

Ceea ce iese în evidență, în primul rînd, este aria mare de răspîndire a nuvelor marelui scriitor, care au apărut nu numai în numeroase volume, broșuri sau reviste, ci și în cotidiene cu cel mai mare tiraj din capitală și provincie dinainte de 23 August.

Plină de semnificație este și apariția nuvelor *Obida* și *Bal mascat* în *România muncitoare* din 1906 și 1908. Una din cele mai des traduse nuvele, *Camelionul*, a apărut în *Floarea Daurilor*, 1907, *Drapelul*, *Lugoș*, 1908, *Lumea*, Iași, 1924, *Adevărul literar*, 1928, în 6 culegeri de nuvele. Ca frecvență dăm de exemplu *O operă de artă*, care a apărut în 1895, 1904, 1905, 1909, 1912, 1924, 1929, 1932, 1935, 1939, 1945, 1956.

În al doilea rînd, în cea mai mare parte, traducerile s-au făcut direct din rusește, de cunoscătorii ai limbii și literaturii ruse ca N. Dunăreanu, Șt. Barabescu, A. Frunză, Sofia Dobrogeanu-Gherea.

La cunoașterea operei lui Cehov în țara noastră au contribuit și notele și studiile unor maeștri ai scrisului românesc ca Al. Philippide, Cezar Petrescu-Camil Petrescu (1926), Tudor Arghezi ș.a.

Toate acestea dau o imagine, desigur parțială, a răsîmțului

pe care opera lui Cehov a avut-o în țara noastră, evidențiază faptul că aceasta a pătruns în rîndurile marii mase a cititorilor, iar protestul său a trezit după expresia lui Gorki „dezgustul pentru viața adormită, pe jumătate moartă” a oamenilor striviți de o orînduire socială nedreaptă.

Opera lui Cehov a influențat direct și creația unor scriitori romîni; au fost subliniate unele influențe asupra lui Caragiale. Adăugăm legătura frapantă care există între schița *Pe scara onorurilor* și schița *Gușă de porumbel* al lui Gh. Brăescu. Mai mult, opera lui Cehov, bogată în citate și referințe privitoare la literatura rusă, a contribuit, de asemenea, la cunoașterea mai deplină a clasicilor ruși.

Desigur, însă, că cel mai mare aport la popularizarea operei lui Cehov l-a adus teatrul: de la prima reprezentație a *Cererei în căsătorie* din 1910 și pînă la *Trei surori*, aproape toate piesele lui Cehov au fost puse în scenă.

Astăzi opera lui Cehov este redată integral, piesele sale se joacă pe scenele teatrelor din capitală și provincie, iar opera sa este alăturată creației clasicilor literaturii universale, prețuită și iubită de masele muncitoare din țara noastră.

Al. Dușu

Irakli Andronikov

Despre un vast program pentru anul 1960. —

Despre Cehov și despre București. —

Zilele acestea ne-a vizitat țara, la invitația Consiliului General A.R.L.U.S., scriitorul Irakli Andronikov, vicepreședinte al conducerii Asociației de prietenie sovieto-romină. Ne-am folosit de acest prilej pentru a-i pune oaspetelui nostru cîteva întrebări.

— Știm că ați venit pentru a semna planul de colaborare pe anul 1960, între A.R.L.U.S. și Asociația de prietenie sovieto-romină. V-am ruga să ne spuneți cîteva cuvinte despre această măsură menită să contribuie la dezvoltarea și consolidarea relațiilor prietenești dintre țara noastră și Uniunea Sovietică.

— Înainte de a vă răspunde la întrebare aș dori să-mi exprim bucuria că mă aflu din nou în frumoasa dumneavoastră capitală care și-a serbat nu de mult semimileniul. Constat că vîrsta aceasta o prinde de minune. Regăsesc Bucureștiul mai frumos, mai tînăr decît l-am lăsat în 1956.

În legătură cu planul de colaborare ar fi multe de spus. El prevede o sumă de acțiuni care se impun atît prin calitatea, cit și prin cantitatea lor.

Anul acesta vom intensifica schimbul de delegații, de literatură, material fotografic, di-filme. Asociația va pune la dispoziția A.R.L.U.S. ului materiale care ilustrează succesele obținute de poporul sovietic în primul an al septenalului, gradul de automatizare și mecanizare a producției, avîntul construcției de locuințe, rezultatele reducerii zilei de muncă, succesele în explorarea spațiului cosmic, activitatea Institutului de cercetări nucleare de la Dubna, a universităților de cultură și multe altele.

La rîndul lui A.R.L.U.S.-ul ne va oferi materiale care ogîndesc succesele construcției socialiste în România, dezvoltarea agriculturii colectivizate și a învățămîntului, viața studenților romîni, actualitatea sportivă, marea hidrocentrală de la Bicaz etc.

Sarcina noastră este ca prin manifestările organizate să contribuim într-o măsură din ce în ce mai mare la consolidarea relațiilor prietenești dintre România și Uniunea Sovietică.

— Care este impresia dumneavoastră despre sărbătorirea centenarului nașterii lui Cehov în țara noastră, la care ați luat parte?

— Centenarele sărbătorite de întreaga omenire nu sînt o raritate. Dar rareori se întîmplă ca un om care s-a născut acum 100 de ani să ne fie atît de aproape, să fie socotit în asemenea măsură un contemporan, să se bucure de o autoritate mondială atît de mare, să continue a crește în ochii noștri și să exercite o influență atît de importantă asupra dezvoltării culturii noastre.

Încă din prima zi a sosirii mele mi-am dat seama cît de serios se pregătește poporul romîn să cînscească această dată importantă și scumpă inimilor oamenilor sovietici. Sesiunea științifică a Institutului de studii romîno-sovietic consacrată centenarului nașterii lui Cehov, mi-a întărit această primă impresie.

— Irakli Tuarsabovici, au trecut trei ani de cînd ne-ați vizitat pentru prima dată țara. Cumoscî-

du-vă diversitatea preocupărilor, ne-ar interesa să știm cu ce v-ați întîlnit în acest rîstimp.

— Mi se pare că și pe ecranul romînesc a rulat filmul do-

cumentar „Pe străzile Vienei”. Textul filmului l-am scris și l-am prezentat eu. Nu-i un comentariu obișnuit, ci o povestire vie după care a fost construit materialul vizual.

Tot în cîmpul filmului am încercat, în acest rîstimp, o experiență nouă, povestirea cinematografică pentru televiziune, așa numita telecinepovestire.

Filmul este consacrat studierii moștenirii literare a scriitorilor noștri clasici și prezintă într-o formă vie peripețiile prin care trece autorul pentru a stabili niște date privitoare la trei texte. Totul se bazează pe povestitor. S-ar putea spune că este un film al povestitorului. Am luat parte la realizarea lui ca scenarist și interpret — de altfel singurul interpret.

— Pînă acum — două domenii: cinematografie și televiziune.

— Tot în acest rîstimp am fixat în scris cîteva din povestirile mele orale. Revista „Novii mir” mi-a publicat un ciclu de povestiri despre Bestujev.

După cum știți, în Uniunea Sovietică a luat ființă o universitate de cultură prin radio. Eu am deschis ciclul de lecții al universității, cu o prelegere despre Lermontov.

Și pe lîngă toate astea am continuat lectura artistică pe scenele estradelor noastre și am abordat un domeniu nou, alcătuit din antologie a glasurilor marilor noștri scriitori.

Oaspetele imi arată o placă microsillon pe a cărei mapă citesc cu emoție numele lui Tolstoi și Kuprin, Veresaev și Briusov, Maiakovski și Esenin, Bagrițki și Serafimovici, Lunacarski și Gorki, Pavlenko și Ostrovski, Vișnevski și Alexei Tolstoi, Fadeev și Dojnenko.

— A fost o muncă foarte grea, dar pasionantă, de cercetare științifică în cel mai strict sens al cuvîntului. A trebuit să depistez vechile plăci, cu imprimări defectuoase, să le string la o laltă, să fac nenumărate audiții, să le comentez... Anul ăsta am să lucrez la două discuri cu vocile savanților și ale marilor noștri actori. Știu că n-are să fie ușor, dar merită osteneala.

Într-adevăr, merită toate eforturile. Să auzi glasul subțire, tenoral al lui Lev Tolstoi, gîsul patetic al lui Esenin citîndu-și versurile, basul copleșitor al lui Maiakovski, glasul profund al lui Gorki, glasul ușor tremurat al lui Dojnenko care încheie placa vorbind despre evadarea omului sovietic în spațiul cosmic...

Iulia Scutaru

Insemnare de la paralela 60

Dintre toți prietenii care mi-au povestit impresiile din călătoriile lor în Uniunea Sovietică, puțin au fost aceia care să nu-mi fi vorbit despre splendorile Leningradului...

Leningradul și Moscova sunt orașe pe care, în afara unei înrudiri geografice, nimic nu le poate situa în planul asemuirilor, fiecare dintre ele avându-și specificul său, apartenența sa, frumusețile și simbolurile sale. Moscova s-a înălțat în inima Rusiei, singură, venind din legendă și crescând mereu de-a lungul unei istorii glorioase. A fost o cetate de lemn și de pământ și apoi în locul lemnului s-a așezat piatra și în locul pietrei a venit betonul și fierul și sticla. Moscova aduce sub bolțile sale ceva din somptuoșitatea și feeria Asiei, elemente ce se împletesc cu altele strict europene și dau orașului un aer incomparabil. Leningradul e un oraș nou în toată puterea cuvintului, construit la o dată anumită, de către o personalitate anumită, sortit să fie o fereastră deschisă larg spre occident și de aceea farmecul său trebuie înțeles fără nici o referință la Moscova. Am simțit că așa stau lucrurile din prima dimineață când, coborînd din expresul Săgeata Roșie, pornii pe celebrul Nevski Prospekt, cîntat cu atîta vervă de marele Gogol.

La începutul iernii, Leningradul e întotdeauna scaldat de o ceață care uneori e atât de deasă, încît abia se văd, ca niște ochi fosforescenți, farurile moșinilor, iar trecătorii par fantome plutitoare navigînd prin semiintinericul străzilor. Ceața stăruie zile de-a rîndul, nemișcată, densă, apoi începe dinspre Neva un vînt ușor, care totuși n-o alungă, ci o poartă încoace și-ncolo, învăluindu-i faldurii albi. Atunci ai impresia că norii au coborît atât de jos, încît se tirăsc pe străzi și simți pe față o mîngiere imperceptibilă.

În zilele cu cer senin ceața se subție mereu, dar tot rămîne în văzduh un abur vag, dînd o moliție aparte culorilor, estompînd conturile clădirilor îndepărtate și vibrînd pe fluviu în jos întinderile severe ale Balticeii. Soarele chiar atunci pare să poarte în jurul globului său un voal fin prin care-și filtrează razele palide, iscînd în umezeala înălțimilor culori și nuanțe delicate.

Acestea sînt văzduhurile paralelei 60, pe care le-am întîlnit și în Siberia purtîndu-se pe deasupra taigăi din preajma Eniseiului. Învăluit în ceață, Leningradul nu-și pierde strălucirea ci, dimpotrivă, frumusețile lui capătă patina unei nobleți particulare. Perspectiva Nevski e un bulevard cu clădiri impunătoare, constituind un ansamblu de o rară unitate. Pornind de la gară, el merge pînă la vestitul Palat al Amiralității care-și înalță la capătul lui, pe malurile Nevei, coloanadele superbe și turnul cu un larg vîrf aurit, implîntat în azur. Magazine mari spre vitrinile cărora și astăzi aș putea spune, odată cu Gogol, că tinerele fete își întorc capul ca floarea soarelui către soare, palate zugrăvite în culori diferite dar cu coloanele întotdeauna albe. Dacă mergi pe acest bulevard, trebuie să te oprești la fiecare casă și să-i admiri arhitectura — și așa am făcut și eu — încît abia după cîteva ceasuri de drum ajungi în marea piață a Palatului de lămă, în mijlocul căreia se înalță o coloană de granit avînd în vîrf ei statuia lui Alexandru I., în chip de arhanghel. Coloana e foarte înaltă, dar se menține prin propria ei greutate; totuși se spune că dvoreaninii cei de odinioară puneau vizitii s-o ocolească larg, de teamă ca nu cumva să se prăbușească strîvindu-i. Alături de Amiralitate, Palatul de lămă e una dintre acele clădiri care trezesc vizitatorului uimire și admirație nemărginită. Partea dinspre Neva e aceea în care au bătut în 1917 tunurile crucișătorului Aurora. Iată și fluviul, larg, majestuos purtînduși, între cheiurile de granit cîntate de Pușkin, apele cu valuri metalice, deasupra cărora fulgeră zboruri albe de pescăruși. De la Palat în jos, după cîteva sute de metri în lungul cheiului, dau de celebrul Căluș de Aramă pe care-l privesc nu fără a-mi aduce aminte de noaptea ploioasă și de halucinația eroului pușkinian. Acum e cerul senin și în afară de ceața care învăluie

într-un abur voriu clădirile de pe malul dimpotrivă al Nevei, nimic nu tulbură liniștea pe cheiuri. În spatele Călușului, dincolo de un parc se vede imensa cupolă aurită a Catedralei St. Isakie strălucind în soarele începutului de iarnă.

Peste fluviu se întind mari poduri de piatră și fier care pe la ceasurile patru după amiază se ridică spectaculos, ca într-o legendă mitologică, lăsînd să treacă vapoarele în susul și în josul albiei. Trec peste un asemenea pod și dincolo, pe lângă clădirea Universității urmez cursul apei și ajung în fața unui vapor ancorat, pe care valurile îl leagă, lîngă chei. E vasul Aurora al cărui glas a vorbit primul în 1917 ca un ecou al glasului lui Lenin, vestînd începutul noii istorii. Stă liniștit alungindu-și umbra pe călătorele apei, iar eu îl privesc cu gîndul la acei ani rămași în istorie ca niște săbii strălucind în întineric. Imi defilează prin față imagini din revoluție; altfel decît în preajma Kremlinului, unde simți mai ales vremea lui Octombrie în ascendența ei îndepărtată, aici 1917 stăruie apropiat și vulcanic, aici stăruie explozia care a declanșat existența noului ev.

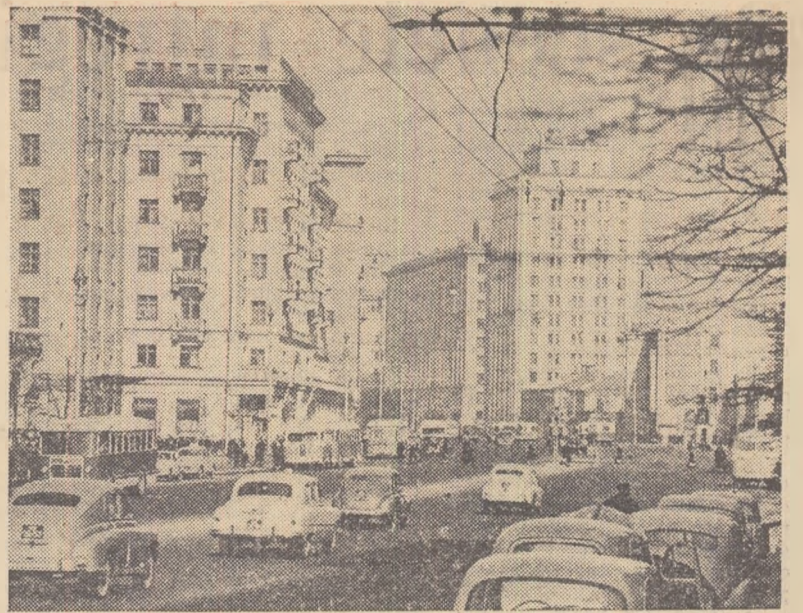
Prin Leningrad oriunde mergi întîlnești poduri superbe, fie peste Neva, fie peste nenumăratele canale care dau orașului aspect de Veneție a Nordului. Podurile și cheiurile sînt adeseori adevărate opere de artă integrîndu-se în armonioasele ansambluri arhitecturale, iar palatele se oglindesc în apele liniștite ale canalelor, împreună cu grilajele de o frumusețe unică. Într-adevăr n-am văzut nicăieri grilaje atît de frumoase, și nici nu bănuisem vreodată că voi sta aproape un ceas admirîndu-l pe acela al Palatului de Vară ca și cum aș fi zăbovit în fața unei catedrale străvechi. Dar în acest oraș toate lucrurile aparțin artei. Pînă și dispoziția străzilor și scuarurile neînsemnate și cele mai obscure colțuri sînt în evidență preosupărate pentru frumos a celor care au conceput și au zidit orașul.

*

A doua zi după ce sosisem, vremea s-a schimbat brusc, gerul s-a accentuat iar din cerul sever cu fulgerări metalice a început o ninsoare ușoară. După cîteva ceasuri, orașul arăta ca în gravurile ce ilustrau în vechile ediții versurile lui Pușkin: zăpadă pe străzi, pe acoperișuri, pe cei patru cai de bronz de la podul Anicikov, pe coloana splendidă a catedralei Kazan — pretutindeni zăpadă, iar ceața mai densă îmbracă palatele în văluri transparente. Nici un oraș nu e atît de frumos iarna ca Leningradul. Distincția lui nordică nu-ți dai seama de unde vine, dar te simți pretutindeni înconjurat de o frumusețe pe cit de pătrunzătoare pe atît de sobră și dacă frigul nu e prea mare, și îți poți îngădui să rămii cîtăva vreme pe bancă de piatră în preajma Nevei și asculti buhuitul tunurilor din fortăreața Petru și Pavel anunțînd mijlocul zilei, vezi iarna, eleganta iarnă boreală trecînd mindră pe cheiuri și legîndu-se în lumina drămuată a septentrionului.

Arborii nu-i observi niciodată într-un asemenea anotimp — vezi doar negura violetă a ramurilor voalînd clădiri multicolore și coloanade albe, vezi doar umbra întunecată a parcurilor înconjurate de grilaje. De altfel nici nu cauți aici verdele sau culoarea copacilor despuiați. Nu ai nevoie de arbori. Aici te farmecă la fiecare pas armonia palatelor și apele și te urmăresc în tot locul frumuseța, sobrietatea și distincția

A. E. Baconsky

Forșta marii capitale

MOSCOVA 1960:

Mereu nouă Mereu alta Mereu tulburătoare

Nu cred să existe om care să nu aibă orașul său preferat. Unii nu pot uita cutare oraș pentru frumusețea de vis a peisajului, alții pentru pitorescul neașteptat al vestigiilor istorice și, în sfîrșit, spiritele mai terestre, fac asociații cu mincărurile și băuturile lor preferate.

Moscova nu se încadrează în nici una din aceste categorii de orașe. Și nu pentru că privești la sale nu te-ar seduce — riul Moscova, aruncat ca o panglică de argint lîngă zidurile verzi-aurii ale Kremlinului, grădini, de la uriașele și zgomotoasele parcuri Gorki și Sokolniki — adevărate orașe ale veseliei — și pînă la tăcutele și cochetele squaturi cum este cel din fața Teatrului Mare etc. Vestigii istorice? Dar aici găsești ilustrată aproape întreaga istorie a omenirii, de la epoca feudalității la cea a comunismului. Cîi privești pe cei cu apetitul gastronomic-bahice, e destul să ne gîndim la renumitul borș moscovit și la clasică vodka rusescă.

Dar avînd toate acestea, Moscova mai are ceva în plus, o trăsătură care-i este conferită de faptul că este inima unei lumi ce înfăptuiește comunismul. Frumusețea Moscovei nu este incremenită, fixată în forme imuabile, pe care le găsești aceleași și după trecerea a nu știa cîți ani ca într-un album cu ilustrații pe care le privești o dată, de două ori și apoi rămii cu sentimentul obositor al repetării. Frumusețea Moscovei este în continuă transformare, în continuă împlinire și creație.

Iată de ce, revăzînd Moscova am avut sentimentul straniu că mă aflu în locuri pe deplin cunoscute, familiare și în același timp altele. Este drept, orașul-gigant nu și-a schimbat înfățișarea. Teatrul Mare e la fel de impunător, a rămas aceeași siluetă cutezătoare a Universității „Lomonosov”. Dar în decursul a numai un an au avut loc atîtea schimbări în Moscova, încît mi s-a modificat drumul obișnuit al peregrinărilor.

Bunăoară, voind să traversez distanța dintre hotelul Moscova și hotelul Național, m-am aflat în fața unui pasaj subteran, unde prin tuneluri luminoase, cu aer și căldură condiționată, puteam să ajung, în drum drept, fie la metro, fie în strada Gorki, fie în sfîrșit, de cealaltă parte a străzii. Și în toată această vreme, deasupra noastră curgea nestingherit șirul nesfîrșit al mașinilor, ca un riu multicolor. Asemenea treceri subterane am găsit la intersecția principalelor bulevarde, în piața Dzerjinski, Maiaovski ș.a. În zilele cînd eram la Moscova se lucra la o trecere de cu totul alt tip, care trebuia să comunice cu diferite laturi ale parcului Gorki.

Dar pentru a face și mai evidentă legătura care există între înfățișarea Moscovei și transformările care au loc în țara sovietelor, mă voi referi la metro. Se știe că

metroul a fost construit în anii Puterii Sovietice, fiind rodul muncii entuziaste a moscoviților. (Mulți tineri, în aceste munci subterane și-au dovedit calitatea lor de comsomoliști!). În timpul celui de al doilea război mondial, lucrările n-au fost părăsite nici un moment. În lunile grele ale anului 1941 la suprafață se auzea vuietul războiului, iar, undeva, în adîncul pămîntului, munca se desfășura în liniște, ca un semn al forței neclintite a statului proletar.

Metroul a ogîndit și evenimentele primului an al septenalului, largindu-și considerabil rețeaua stațiilor. Printre cele mai noi și mai importante „stanții” este Universitetskaja, care printr-un tunel aerian, pe deasupra riului Moscova, face legătura cu Universitatea „Lomonosov”. Stația te cucerește prin simplitatea și ingeniozitatea construcției. Geamurile mari, pătrate, situate de o parte și de alta, — prin care poți vedea talazurile înghețate ale riului, sobrietatea culorilor, îți dau impresia că te afli într-o uriașă sală de curs. Aproape că inima începe să-ți bată mai repede, ca și cum te-ai pregăti să treci prin fața unei comisii de examen.

Nu trebuie să ne mire această necentenită preschimbare a orașului. Încă din primii ani cînd Moscova a devenit capitala primului stat al muncitorilor și țărănilor, s-a constituit o comisie specială, însărcinată cu sistematizarea și modernizarea aspectului ei urbanistic. Toate acele dughene mici și acele crișme murdare moștenite de la regimul țarist au dispărut făcînd loc unei metropole moderne, care cunoaște un ritm de înfrumusețare fără precedent, specific numai orașelor din țările socialiste.

Această muncă a fost dusă mai departe și ridicată pe o treaptă nouă în ultimii ani. Astfel prin modificarea mai multor străzi înguste a apărut un vast bulevard, Komsomolski, care face o nouă deschidere către Universitate. Dar ceea ce într-adevăr te uimește, este apariția unor cartiere complet noi, formate din imensul număr de locuințe construite pentru oamenii muncii din Moscova. Așa este cartierul Negosovskoe Șose și cel de dincolo de 17 Moghilev. Renunț să mai indic punctele din oraș în care numeroasele schele vestesc că prind viață uluitoarele cifre ale septenalului. Pentru că, trebuie să spun, în înfățișarea Moscovei se înregistrează ca pe o placă sensibilă, toate transformările care au loc pe întinsul Uniunii Sovietice. În Moscova simți aerul tare al comunismului!

Iată de ce Moscova este orașul pe care nu-l poți uita, de care te îndrăgostești totdeauna și pe care de fiecare dată cînd îl vezeți îl găsești mereu nou, mereu altul, mereu tulburător.

Al. Oprea

MARILE PROIECTE ALE SECOLULUI NOSTRU

- Calea ferată Londra=Moscova=New=York.
- Un tunel sub Himalaia.
- Fertilizarea pustiurilor africane.
- În stîrșit „călătoria” spre centrul pămîntului.

Privită cu ochii trecutelor generații, lumea în care trăim apare fantastică. În scurtă vreme Icarii mai norocoși decît pionierul zborului din legendă se vor avînta spre alte planete, transmițîndu-ne gazetărește, pe calea undelor și a televiziunii, reportajul celei mai îndrăznețe investiții cuatezate de locuitorii Pămîntului.

Dar asaltul și cercetarea Cosmosului la care pornește cu atîta încumetare omul veacului XX este numai unul din aspectele luptei fără răgaz pentru supunerea forțelor elementare din jur. Proiecte nu mai puțin temerare decît zborurile cosmice îl așteaptă aici, pe Pămînt.

Presă sovietică a și prezentat multe din aceste proiecte, întocmite de cunoscuți oameni de știință și specialiști din diferite domenii ale tehnicii. Este încă proaspătă în mintea noastră impresia puternică pe care a produs-o îndrăznețul proiect al inginerului P. M. Borisov, în legătură cu construirea unui baraj în strîmtoarea Bering. Un stăvilă gigantic lung de 74 km, ar neutraliza curenții reci, ar transforma Arctica într-o mare caldă și ar schimba clima întinselor regiuni din nordul Uniunii Sovietice, Statelor Unite și Canadei, acoperite de ghețuri eterne.

După o seamă de aprecieri, costul unei asemenea „lucrări” s-ar ridica la 70 de miliarde de ruble.

Dar acest stăvilă, care ar lega printr-un pod de o lungime fără precedent două continente, mai are de îndeplinit o funcțiune importantă într-un alt proiect senzațional, alcătuit de specialistul A. Markin de la Institutul de Energetică al Academiei de Științe a U.R.S.S. Proiectul prevede construirea unei căi ferate unite Londra—Moscova—New York — o cale ferată care să străbată trei continente — și a fost prezentat recent la ziarul „Trud” din Moscova, alături de o seamă de alte mari proiecte, privind diferite părți ale globului, care ar putea fi realizate prin cooperare internațională.

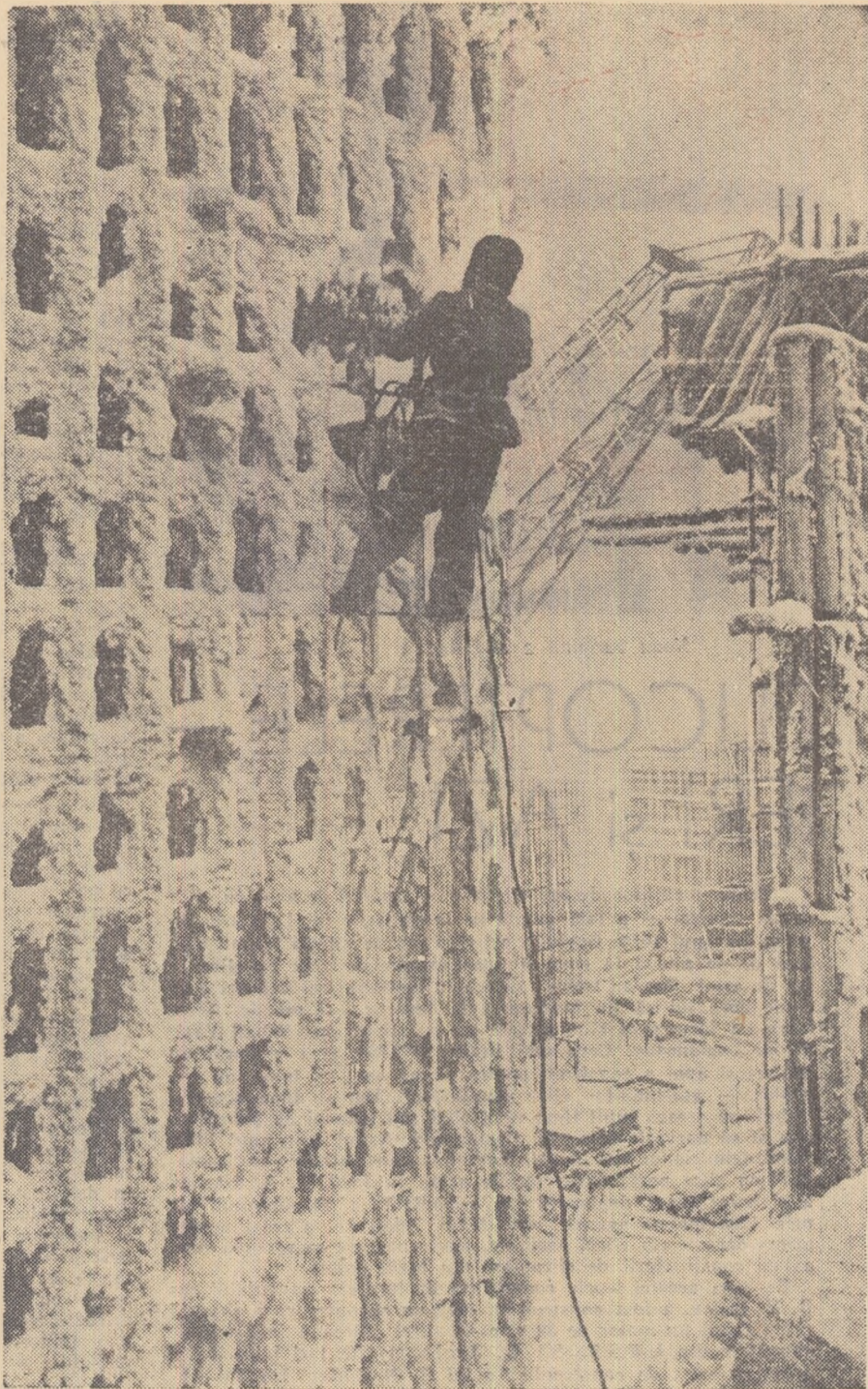
Ideea de a lega Uniunea Sovietică de insulele britanice printr-o cale ferată directă, străbătînd printr-un tunel submarin Canalul Minecii, s-a născut de altfel pentru prima oară în mintea lui Vladimir Ilici Lenin. Visătorul din Kremlin — cum îl numea scriitorul englez Wells — a întrevăzut și posibilitatea construirii în viitor a unei asemenea legături feroviare. Astăzi, ideea leninistă a fost extinsă într-un proiect care prevede prelungirea supermagistralei Londra—Paris—Berlîn—Moscova pînă la Vladivostok și de acolo, peste strîmtoarea Bering (fie peste pod, fie printr-un tunel

submarin), la Seattle—San Francisco, cu stația terminus New York. Pe teritoriul Uniunii Sovietice supermagistrala ar putea avea și două ramificații principale spre India și China: una — de la Ak-tiubinsk străbătînd Himalaia printr-un tunel ar lega Moscova de New Delhi, iar cealaltă pînă la Pekin. Proiectanții se gîndesc la construirea unei linii ferate cu un ecartament de 4,5 metri care ar permite asigurarea unei viteze de trafic a trenurilor de 300 km pe oră. În acest fel legătura feroviară U.R.S.S.—S.U.A. s-ar putea face în maximum 30 de ore.

Am pomenit de un tunel care ar străpunge munții Himalaia. Desigur că proiectul pare fantastic. Totuși, la scară mai redusă un proiect similar este acum în curs de realizare: tunelul Mont Blanc, care va lega în curînd Italia de Franța printr-o șosea subpămînteană lungă de cca 12 kilometri.

Dacă înăptuirea unui astfel de proiect cum este tunelul pe sub Mont Blanc poate fi realizată prin cooperarea a două țări; dacă un alt proiect de proporții uriașe, cum este barajul de la Assuan a început a fi realizat numai de către Uniunea Sovietică (fără a mai pomeni de construcțiile gigantice ce se ridică pe teritoriul U.R.S.S.); un proiect de proporții super-magistralei ce-or trei continente, n-ar putea fi realizat fără o cooperare internațională al cărei nucleu l-ar constitui desigur forțele tehnico-economice reunite ale U.R.S.S., S.U.A. și Angliei.

Un alt proiect de proporții „continentale” a fost imaginat de inginerul german Herman Sergel. Este vorba de ridicarea a două baraje: la Gibraltar și Dardanele, pentru a cobori nivelul Mării Mediterane cu 100 metri. Drept rezultat, s-ar dobîndi întinse terenuri pentru agricultură și s-ar obține o imensă cantitate de energie electrică, extrem de ieftină. Autorul proiectului arată că clima Europei s-ar încălzi și în același timp ar

Nici gerul siberian nu întrerupe munca constructorilor hidrocentralei de la Irkutsk

crește cantitatea de precipitații atmosferice în Africa de Nord.

Inginerul francez Pierre Gandrillon are un proiect de transformare a pustiului palestinian într-o adevărată grădină, asemănătoare celei de care amintesc legendele biblice. Pentru a realiza această „minune” el socotește necesară unirea Mării Moarte cu Mediterana, stăvilirea apelor Iordanului și utilizarea lor într-un sistem de irigație.

Zăgăzuirea apelor unui singur fluviu din Africa — Congo ar duce la formarea a două mări noi pe o întindere de 2.100 kilometri pătrați. Situate în centrul pustiului african, aceste uriașe rezervoare de irigație ar reda popoarelor continentului negru milioane de hectare de pămînt roditor.

Recent, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., cunoscutul savant A. N. Nesmeianov remarcă faptul că omul va îndrăzni să-și ia zborul spre Lună și alte planete, dar încă n-a izbutit să pătrundă în adîncurile pămîntului decît 5—6 kilometri. Pînă la capătul razei ce-l desparte de centrul globului mai are de parcurs o distanță de... o mie de ori mai mare. Va fi posibilă străbaterea acestei distanțe? Un inginer iugoslav, Mohorovic, a întocmit un plan îndrăzneț care acoperă o parte a traseului intra-pămîntean, partea propriu zisă a scoarței pămîntului măsurînd cca 70 km în adîncime. Pentru continuarea „călătoriei” spre centrul pămîntului există proiectele profesorilor americani Farry Hess, de la universitatea Princeton și Water Monk, de la universitatea din California, care socotesc posibilă forarea unei sonde suboceanice într-o anumită regiune situată la 200 mile nord de Porto Rico. După părerea lor, Uniunea Sovietică ar putea realiza acest proiect, dată fiind experiența acumulată în U.R.S.S. în materie de foraj submarin, tehnica înaintată de care dispune și practica multor construcții excepționale.

De altminteri în ultimul timp asistăm la o generalizare a părerii că Uniunea Sovietică devine prima putere tehnică a lumii. Zilele trecute, un membru al guvernului S.U.A., subsecretarul de stat Livingston Merchant a declarat: „Este evident pentru oricine că Uniunea Sovietică poate, atunci cînd își concentrează eforturile, să facă o operă de pionier în domenii avansate și dificile ale științei și tehnicii”.

Dacă aceste posibilități imense de care dispune Uniunea Sovietică ar veni să

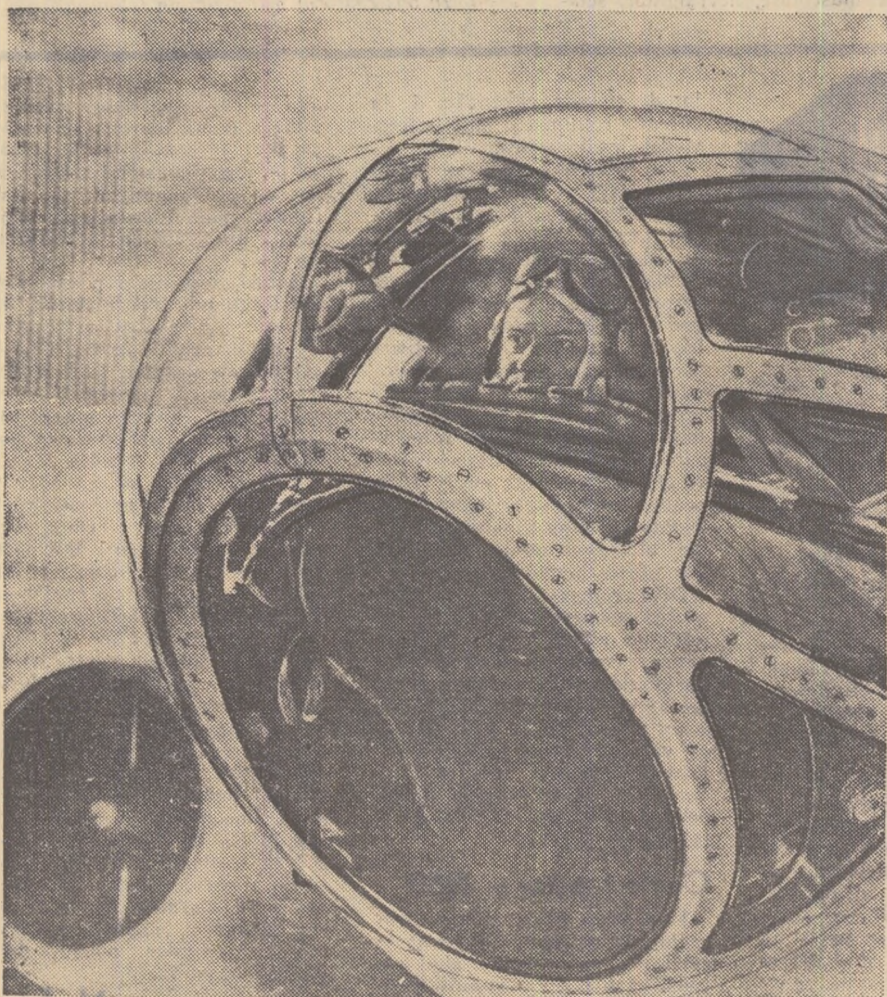
se alătore posibilităților cunoscute ale S.U.A., Angliei și altor țări este limpede că oricît de gigantice ar fi proiectele de care am pomenit mai sus, ele ar deveni pe deplin realizabile. Pentru asta este nevoie, însă, de încetarea stupidei curse a înarmărilor și orientarea unor imense fonduri salvate astfel de la irosire, către țeluri grandioase, folositoare progresului.

Specialiștii au calculat și oamenii politici au arătat ce tribut a plătit omenirea războiului numai în ultimele patru decenii: 32 de milioane de morți, mări de sînge, nenumerate așezări omeniești pustiite, ruină, foamete și jale. În acești ani omenirea a cheltuit, pentru propria ei distrugere, pe armament și alocări militare, suma de 12 trilioane de ruble. Și oricît ar părea de absurd și tragic în aceeași măsură, guvernele occidentale continuă să arunce în acest crematoriu al demenței războinice avuții tot mai mari, sacrificînd fără scrupule nevoile imediate și necesitățile viitoare ale popoarelor. Singur guvernul Statelor Unite cheltuiește anual aproape de 50 miliarde de dolari pentru înarmare. Cu asemenea fonduri, în numai 14 ani — ne asigură economiștii — s-ar putea aduce două continente: America de sud și Africa la nivelul actual de dezvoltare al Statelor Unite.

Pentru realizarea unui proiect ca acel al mărilor artificiale din Africa este suficientă a zecea parte a cheltuielilor de război făcute de S.U.A. într-un singur an, iar pentru irigarea pustiului palestinian — numai cheltuielile pe o zi.

Planul sovietic de dezarmare generală și totală, care urmează să fie examinat curînd la Geneva, arată că în fața omenirii se deschid perspective mărețe. Lumea fără arme și fără război pe care generația noastră o poate înfăptui, dacă guvernele puterilor occidentale își vor însuși propunerile guvernului sovietic, poate deveni întruchiparea reală a unui vis care de veacuri hrănește deopotrivă fantezia vizionarilor și năzuințele milioaneilor de oameni simpli. Dintre atîtea anticipări a căror realizare o așteptăm cu încordată emoție, aceea a înfăptuirii păcii prin dezarmare, ni se pare totuși cea mai de preț.

M. Mihail

Vraja înălțimilor albastre...

ULTRASUNETELE

Noaă variantă a elicopterului „IAK-24”

ELICOPTERELE — IERI și AZI

Prima mențiune despre elicopter — aparat de zbor cu elice pe ax vertical — a fost găsită în însemnările lui Leonardo da Vinci din anul 1473. Genialul artist și om de știință italian visa încă de pe atunci la crearea unor aparate de zbor cu elice în loc de aripi. Dar au trebuit să treacă aproape trei veacuri pînă cînd ideea lui să fie fundamentată teoretic și practic. Acest lucru l-a făcut prin 1739 marele om de știință rus Mihail Vasilievici Lomonosov. Ceva mai tîrziu, în 1754, el a elaborat un proiect și apoi a construit, pentru prima oară în lume, un elicopter, — așa-numita „elice zburătoare”. Dar și după aceea a trebuit să treacă mult timp pînă cînd alți oameni de știință să reia și să dezvolte ideea lui Lomonosov. Astfel, prin anul 1869, electrotehnicianul rus A. N. Ladighin construiește „electroplanul” cu elice portanță în loc de aripi. În 1870 M. A. Rikacev a elaborat ideea deplasării la orizontală a elicopterului, iar prin 1908 marele savant rus N. E. Jukovski a creat pentru prima oară teoria elicei portante, teorie pe care se sprijină pînă astăzi constructorii de elicoptere din toată lumea.

Pe baza acestei teorii, completată de lucrările savantului rus B. N. Iuriev, a fost construit în 1912 un elicopter cu o singură elice, avînd un motor de 32 c. p. Dealtfel, întreaga industrie de elicoptere din U.R.S.S., S.U.A., Anglia și alte țări folosește și astăzi schema de construcție a lui B. N. Iuriev. Un alt constructor rus, N. S. Sorokin, a proiectat și construit prin anii 1913-1914 un elicopter cu două elice a cărui schemă e folosită de asemenea pînă în ziua de astăzi în industria mondială de elicoptere.

În U.R.S.S., construcția acestor aparate de zbor a luat trei direcții de dezvoltare, în fruntea cărora se află celebrii constructori sovietici M. L. Mil, A. S. Iakovlev și N. I. Kamov.

Prima direcție — elicopterele cu o singură elice portanță — este reprezentată de M. L. Mil. Elicopterul său „Mi-1”, construit în 1948 și dat în exploatare în anul 1950, are o cabină confortabilă pentru pilot și trei-patru călători. Aparatul are excelente calități de zbor, poate atinge o viteză de 200 de kilometri pe oră și un plafon de zbor de peste 5.300 metri.

„Mi-4”, aparat de aceeași serie, are un motor mai puternic (1.700 c. p.) putînd transporta o încărcătură de 1.200 kilograme. Prin trapa lui de încărcare poate intra comod o mașină „GAZ-69” sau o „Pobedă”. Acest elicopter este folosit în transportul de mărfuri, de persoane, în agricultură, pe șantierele de construcții, pentru transportul poștel etc., aparatele lui de bord îngăduindu-i să zboare în orice condițiuni, chiar și fără vizibilitate.

Un adevărat uriaș față de tot ceea ce cunoștea pînă atunci tehnica mondială în aeronautică este elicopterul „Mi-6”, cu o greutate proprie de 39 de tone. Avînd două puternice motoare turbopropulsoare, „Mi-6” poate lua la bord fie 70—80 de persoane, fie mari cantități de mărfuri.

Cea de a doua direcție — elicopterele cu două elice portante amplasate longitudinal — este reprezentată de A. S. Iakovlev, autorul faimosului elicopter sovietic „Iak-24”, tip vagon, prezentat pentru prima oară la parada aeriană din 1955. În afară de cantitățile de mărfuri transportate în interior, „Iak-24” mai poate transporta prin suspensie diverse subansambluri ori piese destinate șantierelelor de construcții, în greutate totală de 3,5 tone. Prevăzută cu două motoare puternice, în stea, acest gigant al aerului poate atinge o viteză de 175 de kilometri pe oră.

A treia direcție — elicopterele cu două elice amplasate coaxial, cu rotire în sensuri contrare — e reprezentată de constructorul sovietic N. I. Kamov, care a creat între anii 1945—1948 celebrul elicopter sovietic „Ka-10”, supranumit și „motocicleta zburătoare”. Construcția aparatului este extrem de simplă și face ca acesta să poată fi folosit pentru zboruri de agrement de către iubitorii acestui sport. N. I. Kamov a mai creat două tipuri interesante de elicoptere: „Ka-15” cu un motor în stea de 225 c.p., cu o mare capacitate de manevră și „Ka-18”, un aparat mai perfecționat decît acesta, expus la recenta Expoziție a realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. și folosit acum atît în serviciul sanitar cît și la efectuarea de prospecțiuni geologice.

Acestea sînt cele trei direcții de dezvoltare a elicopterelor sovietice, care au înregistrat mari succese în ultima vreme. Neavînd nevoie de terenuri speciale de aterizare și fiind extrem de ieftin, elicopterul a devenit un adevărat tovarăș de muncă al omului sovietic. El este folosit în agricultură pentru tratarea solului cu îngrășăminte și pentru stîrpirea dăunătorilor, pe șantierele de construcții — ca macara aeriană: în largul mării și oceanelor — pentru detectarea bancurilor de pești, a balenelor, a căilor de acces printre ghețurile Oceanului înghețat de Nord, ca și în transportul de persoane și mărfuri.

A. B.

Există sunete care nu se aud? Afirmatia poate parea paradoxală la prima vedere și totuși acest fenomen acustic există, iar proprietățile lui sînt astăzi cunoscute și utilizate cu succes în domenii foarte diverse.

Sunetele care nu se aud, ca și sunetele care se aud, se datoresc unor vibrații. Dacă frecvența lor este cuprinsă între 16—20.000 de vibrații pe secundă, atunci e vorba de un sunet obișnuit, pe care îl poate percepe orice om cu auzul bun. Dar dacă frecvența vibrațiilor crește? După cum se știe, tehnica modernă poate produce pînă la 700.000 de vibrații pe secundă. Sunetul se formează și în acest caz, dar urechea omenescă nu-l mai receptează. Aceste vibrații, care au o frecvență înaltă, au fost numite ultrasunete sau unde ultraacustice.

„MOARTEA ACUSTICĂ” ÎN BIOLOGIE

Studierea ultrasunetelor de către oamenii de știință sovietici a dus la constatări dintre cele mai interesante. Astfel, experiențele au arătat rolul stimulator al undelor ultrasunetice pentru accelerarea creșterii și înfloririi precoce a plantelor, precum și pentru mărirea producției la hectar. În urma tratamentului cu ultrasunete, numărul tuberculelor de cartofi a crescut cu 30 la sută și al spicelor de grâu cu 25 la sută, îmbunătățindu-se simțitor și calitatea produselor respective.

Alte experiențe au urmărit efectele ultrasunetelor asupra animalelor. Cercetătorii au observat că la o intensitate mare, undele ultrasunetice distrug rapid algele, peștișorii și broscuțele dintr-un vas cu apă. Cele mai sensibile ființe la acțiunea ultrasunetelor sînt însă cele unicelulare (microbi, protozoare etc.). Undele de ultrasunet pot omorî în scurt timp microbii tuberculozei, care se numără printre cele mai rezistente microorganisme, precum și alte bacterii și virusuri. Fenomenul a căpătat denumirea de „moarte acustică”. Ultrasunetele sînt astfel folosite pentru sterilizarea apei de băut, a laptelui și a altor produse alimentare. Distrugerea microbilor este în aceste cazuri perfectă, superioară celor mai eficiente antibiotice.

Recent au apărut unele noi aplicații ale ultrasunetelor în medicină, în afară de domeniul stomatologiei. Se cunoaște mai de mult utilizarea lor în defectoscopie. Ultrasunetul semnaleză, în metalele prelucrate, defectele de structură, de calitate a sudurilor etc. Prin analogie, ultrasunetele pot descoperi și „defectele” din corpul omului. Ca și razele X, undele ultraacustice pot trece prin țesuturile vii. Ele suferă în organism reflectări și refracții a căror analiză poate duce la descoperirea unor tumori canceroase sau la diagnosticarea altor maladii.

DISTRUGEREA TUMORILOR CANCEROASE

Cancerul se poate vindeca? La această întrebare, vor avea de spus un cuvînt și ultrasunetele. Cercetările experimentale au arătat că ultrasunetele concentrate în focare pot distruge tumori canceroase fixate mai ales pe piele.

Ultrasunetele constituie o metodă prețioasă în descoperirea calculilor (pietrelor) din vezica biliară și vezica urinară. Mai mult, așa cum arată profesorul sovietic Ananasev, în viitor se va putea realiza chiar distrugerea acestor calculi în organism. Bolnavii vor putea elimina pietrele pulverizate pe cale naturală, fără a mai fi supuși intervențiilor chirurgicale și fără a suferi dureri.

În sfîrșit, în multe spitale din Uniunea Sovietică, Polonia și alte țări, ultrasunetele sînt de pe acum un agent fizic important în tratamentul paraliziiilor și atrofiilor musculare, nevralgiilor, scia-

licei, migrațiilor, sinuzitelor, astmului bronșic, difteritelor boli de piele etc. Și la spitalul Brincovenesc din București au fost de altfel tratate cu ultrasunete bolile reumatismale cronice. Durerile au scăzut și membrele care se mișcau greu, au devenit mai mobile.

IMPOTRIVA PRAFULUI ȘI FUMULUI DIN FABRICI

Igiena muncii este un alt domeniu în care ultrasunetele vor acționa cu succes.

Se știe că praful și fumul sînt cei mai mari dușmani ai muncitorilor din halele uzinelor și ai locuitorilor din orașele industriale. Ultrasunetele pot coagula și depune particulele de praf și fum, făcîndu-le inofensive. În felul acesta se va putea ajunge ca fumul din coșurile fabricilor să fie captat în dispozitive speciale, în loc să se înalțe în atmosferă, alterînd aerul orașelor.

Dar în ce domeniu nu se utilizează ultrasunetele? Ele tind să înlocuiască chiar și vechile metode de administrare a medicamentelor. Cu ajutorul ultrasunetelor introduse în diferite substanțe vom spunc în curînd „adio” gustului amar al doctozilor și acului de seringă. Pacientul își va cuftunda mîna într-un vas cu apă în care se vor dizolva preparatele farmaceutice și, datorită unei emisuni de unde ultrasunetice, medicamentele vor pătrunde în corp.

DE 10.000 DE ORI MAI PUTERNICE DECIT UN TUN

Ne mai rămîne să răspundem la o ultimă întrebare: de unde au ultrasunetele atîta forță și dibăcie? Datorită energiei lor, care este enorm de mare în comparație cu izvoarele acustice normale. Intensitatea acustică a unei lovituri de tun este în general cunoscută. Cu aparatele ultraacustice se obțin (în sens fizic) intensități de 10.000 de ori mai mari. O placă de cuarț poate fi făcută să vibreze ultrasonic pentru a elibera o energie de 300 de wați, adică atît cît e necesar pentru a încălzi un litru de apă la 50 grade.

Prin randamentul lor excepțional, ultrasunetele tind să devină, alături de energia atomică și electronică, un vast cîmp de activitate pentru oamenii de știință.

Em. Roman

În observatorul astrofizic din Crimeea

Tehnica viitorului

Tehnica de mine se naște în laboratoarele de astăzi ale savanților. Cîteva din minunile tehnice ale viitorului formează obiectul unui articol publicat la începutul acestei luni de cunoscutul fizician sovietic acad. Ioffe.

Calea spre viitorul tehnicii e jalonată de folosirea multilaterală a semiconductorilor. Ne-am obișnuit ca atunci cînd spunem semiconductor să ne gîndim numai la aparatele de radio minuscule și la aparatele electronice. Dar cele mai noi cuceriri ale fizicii ne arată de pe acum că acestea vor fi doar un sector dintr-un mare ansamblu tehnic. „Viitorul ne rezervă mijloace de comunicație ce vor îngădui fiercării om să vorbească cu oricare alt locuitor al planetei noastre, și nu numai al planetei noastre. Convorbitorii vor putea nu numai să se asculte, ci să se și vadă unul pe altul. Viitorul înseamnă, de asemenea, controlul tesnicios al tuturor tipuri-

lor de energie electrică: de la curentul continuu și pînă la frecvențele radio supraînalte”.

Tot semiconductorii — arată acad. Ioffe — vor face posibilă și transformarea directă a energiei termice, solare și nucleare în energie electrică. Termoelementele vor fi cele mai bune generatoare de electricitate. Ele vor fi folosite pentru producerea frigului, pentru a condiționa aerul în locuințe, vagoane, automobile și cabine de vapor, atît iarna cît și vara. Termoelementele vor face cu puțință valorificarea deserturilor, transformînd razele solare în electricitate pentru instalațiile sistemelor de irigație. Zeci de ramuri industriale utilizează de pe acum sau vor utiliza semiconductorii.

După cum se vede, acad. Ioffe acordă semiconductorilor o importanță înfinit mai mare decît aceea care li se acordă acum. Sprijinindu-se și pe părerea regretatului om de știință Frederic Joliot Curie, acad. Ioffe afirmă că viitorul va aparține semiconductorilor într-o măsură mai mare decît chiar energiei atomice. Lucrul se referă, bineînțeles, la dezvoltarea tehnicii”.

Confort po'ar — 1960

Expedițiile polare au avut epoca lor de glorie în literatura de călătorii pe vremea cînd ele constituiau o... aventură. Eroi ca Behring, Amundsen și alții

alții — ruși, scandinavi, englezi, americani ori francezi își riscau și, prea adesea, își jertfeau viața în lupta cu natura aspră a Arcticii și Antarcticii, căci înfruntau pustiul de gheață înarmați doar cu un nemărginit curaj...

Astăzi, expedițiile polare sînt dotate cu un vast material de cercetare și pentru asigurarea securității exploratorului. Faptul acesta este ilustrat, între altele, de înzestrarea tehnică a celei de a cincea expediții polare sovietice, care pornește la un nou asalt asupra Antarctidei.

Transportîndu-i pe cei ce vor ierna anul acesta pe continentul de gheață, nava „Obi” și-a umplut calele cu tractoare puternice care nu cunosc nici un obstacol, remorci-sănii confortabile, provizii din belșug, cisterne cu benzină, avioane și chiar pămînt și instalații pentru sere. Exploratorii și personalul auxiliar vor folosi măști de protecție care încălzesc aerul inspirat. Analizoare automate vor evita intoxicațiile cu oxid de carbon, care ar putea fi cauzate de arderea incompletă a gazelor în instalațiile de încălzire. Adăugați la acestea cele 230 de filme, lăzile cu cărți, instrumentele muzicale și aparatele de radio și veți completa imaginea confortului expedițiilor polare din vremea noastră

M. F.

Filmul

Ancheta noastră

Rolurile în care voi apare...

In multe din scrisorile pe care ni le trimite la redacție, cititorii ne roagă să-i informăm despre filmele noi în care îi vor

revedea pe actorii lor preferați, despre proiectele acestora etc. Sintem bucuroși că putem satisface măcar în

parte acest interes, publicând în acest număr răspunsurile a trei artiști de cinema cunoscuți în țara noastră.

Boris Andreev: „Mi s-a conferit... gradul de general”

Prezentarea fiecăruia din noile mele filme îmi pricinuieste deopotrivă bucurie și îngrijorare. De obicei asist la premieră, pierdut în mulțimea spectatorilor. Aștept cu nerăbdare să se stingă lumina și când încep să se proiecteze primele secvențe încerc să urmăresc reacția publicului.

În timpul filmărilor avem prilejul să călătorim în cele mai diferite colțuri ale țării. Și cit de fericit te simți atunci când undeva în Donbass, în Ural sau în Siberia, un necunoscut, întilnit întâmplător pe stradă, îți zimbeste și te salută ca pe un prieten iar tu îi răspunzi ca unei vechi cunoștințe. În filme sunt de obicei tractorist, minier, șofer, sau ostaș, într-un cuvânt, un om simplu.

„Ia spuneți-ne, tovarășe Andreev — mi s-au adresat nu de mult niște ostași — cum se face că în cei peste douăzeci de ani de când jucați în filme, n-ați fost de loc avansat în grad?”

Și iată că anul acesta mi s-a acordat „avansarea” mult așteptată. În filmul „Poveste din anii inflcărași”, pe care îl realizează Iulia Solnteva după scenariul lui A. Dovjenko, mi s-a repartizat rolul generalului Glazunov. Desigur, dificultatea noului meu rol nu o constituie „gradul” eroului ci complexitatea problemelor pe care le implică interpretarea unui personaj contemporan.

Ludmila Gurcenko: „Un minut...”

Intr-unul din cintelele primului meu film „Noapte de carnaval” se spunea că uneori, un minut poate aduce mari schimbări în viața unui om. În activitatea mea cinematografică, minutul acesta miraculos n-a venit încă. Au trecut trei ani de la debutul meu în cinematografie și de atunci continui să apar numai în comedii muzicale, cu toate că dorința mea cea mai arzătoare este să interpretez rolul principal într-o dramă.

În curând voi începe să lucrez la un nou film, evident, tot o comedie muzicală, în care vor turna aproape toți membrii vechii noastre echipe din „Noapte de carnaval”.

E. Garin: „In curînd am să-l joc, poate și pe Papa de la Roma”

Noul meu rol este acela al unui profesor de teologie, din filmul lui Grigori Alexandrov „Suvenir din Rusia”. Cu rolul acesta aș putea spune că am dobîndit un nou rang în ierarhia bisericăscă. (Anul trecut am interpretat rolul diaconului Saveli Gikin în filmul „Vrăjitoarea”, o ecranizare după povestea lui Cehov).

Dacă acest gen de roluri îmi va fi atribuit în continuare, s-ar putea ca în curînd să-l joc chiar pe Papa de la Roma.

Reflector

Centenarul nașterii lui A. P. Cehov prilejuiește ample festivități în întreaga lume. În Olanda, pe lângă cele 2 premiere cu piesele cehoviene „Pescărușul” și „Livada cu vișini”, reprezentate de trupa teatrului din Rotterdam, au fost organizate și vizionări ale filmelor inspirate de povestirile marelui clasic rus. O foarte călduroasă primire au făcut spectatorii olandezi filmului sovietic „Ordinul Anna”.

La Bruxelles se desfășoară zilele acestea lucrările primului festival internațional al filmului medical. Printre cele 12 țări participante se află și Uniunea Sovietică, ale cărei documentare despre cercetările în domeniul biologiei, chirurgiei, oftalmologiei ș.a. au fost primite cu mult interes. La festival vor fi prezentate peste 60 de filme.

În noul film pentru copii „Poveste de iarnă”, cunoscuta actriță Klara

Luciko apare pentru prima oară în rolul unei zine. Eroina ei personajică „Spiritul rău”.

În studiourile „Gorki” a fost terminat filmul „Eșalonul de aur”, care are la bază un scenariu scris de frații Tur. Regizorul filmului e Ilia Gurin, iar muzica aparține compozitorului azerbaidjan Karakeraev. În distribuția filmului se află și tinerii actori Elena Dobronravova și Mihail Kozakov.

Arta operatorului de film

Deși lucrează în cinematografie numai de cîțiva ani, operatora Margarita Lilihina se poate mîndri cu o interesantă activitate pe platourile de filmare ale studiourilor moscovite. Debutul și l-a făcut cu filmul „Pentru puterea sovietelor”, o ecranizare după romanul lui Valentin Kataev. Încă de la acest prim film au fost evidente seriozitatea, priceperea, gustul tinerei operatora. Curînd după aceea, a fost solicitată să participe ca operator principal la realizarea primei coproducții a studiourilor „Gorki” din Moscova și a studioului din Baku, filmul „Doi din același cartier”, după scenariul scriitorului turc Nazim Hikmet. În turnarea acestui film un merit deosebit al operatora îl constituie redarea autentică a bizarului colorit orientat. Mari posibilități de a-și dezvălui talentul i-a oferit filmul următor, „Omul de pe planeta Pămînt”, consacrat celebrului savant rus Konstantin Tiolkov-

ski. La acest film ea a știut să folosească perspectivele pe care le oferă cinematograful în descrierea naturii și în analiza psihologică a eroilor. Recentul film al Lilihinei îl constituie transpunerea cinematografică a romanului „Foma Gordeev” de Maxim Gorki. Filmul se bucură de deosebită apreciere din partea spectatorilor sovietici. Intr-o cronică recentă publicată de ziarul „Izvestia” cu ocazia premierei acestui film Margarita Lilihina este considerată „unul dintre cei mai mari operatori ai cinematografului sovietic”. Tinăra operatora își amintește cu plăcere de perioada petrecută în tovarășia echipei de filmare, condusă de experimentatul regizor Mark Donskoi. După terminarea filmului „Foma Gordeev”, ea și-a exprimat dorința de a continua să lucreze cu această echipă la realizarea unui film despre evenimentele vieții contemporane.

Margarita Lilihina

Pare greu să-ți imaginezi pe Iuri Iakovlev, — interpretul care a exprimat atât de profund și nuanțat psihologia prințului Mișkin din „Idiotul” — jucînd într-o comedie. Și totuși, pe scena teatrului „Vahtangov” din Moscova, unde joacă de aproape opt ani, Iakovlev a intruchipat nenumărați eroi de comedie, fiind recunoscut ca unul dintre cei mai înzestrați actori ai genului. Chiar și ultimul său rol la teatrul „Vahtangov” este un rol comic, acela al tractoristului Andrei Pcelka din comedia lui A. Sofronov „Bucătăreasa”. În cinematografie i-au fost însă rezervate roluri cu totul diferite. După prințul Mișkin, următorul său erou de film îl constituie doctorul Sapojnikov din filmul „În întîmpinarea zorilor”, (o ecranizare după romanul pentru tineret al lui Vadim Kojevnikov), care se turnează în prezent la „Mosfilm” și ilustrează participarea intelectualității ruse la evenimentele revoluționare din 1917.

Iubitori ai filmului!
V-ați procurat buletinul de participare la ancheta-concurs organizată de redacția noastră?

PREMII IMPORTANTE:

- 3 călătorii turistice în U.R.S.S.
- aparate fotografice
- albume cu fotografii ale artiștilor sovietici

Buletinele se găsesc la cinematografele din întreaga țară

Serghei Bondarciuk turnează în Italia

Cu cîteva zile în urmă, actorul Serghei Bondarciuk a plecat în Italia pentru a turna în noul film al regizorului Roberto Rossellini „La Roma era noapte”.

Regizorul italian l-a cunoscut pe Serghei Bondarciuk vara trecută, la Paris, cu ocazia spectacolului de gală al filmului „Soarta unui om”. Profund impresionat de jocul actorului sovietic, precum și de originala sa concepție regizorală, Rossellini i-a propus un contract pentru viitorul său film, înrudit oarecum ca tematică cu „Soarta unui om” și în care unul dintre eroi urma să fie un ostaș sovietic. Rossellini afirmă atunci că interpretul lui Andrei Sokolov i se pare a corespunde cel mai bine imaginii sale despre personajul viitorului film.

Într-un interviu acordat cu cîteva minute înainte decolării avionului care avea să-l ducă în Italia, Serghei Bondarciuk a arătat că acțiunea filmului lui Rossellini, se petrece la Roma, în 1943-1944 în plină teroare fascistă. În această perioadă trei prizonieri de război — un englez, un rus și un american reușesc să evadeze dintr-un lagăr hitlerist. Din acest moment, pentru cei trei oameni începe o viață plină de primejdii. Le vin însă în ajutor mulți necunoscuți, oameni simpli italieni, care la prima vedere nu au în ei nimic eroic, dar care își riscă uneori și viața pentru a-i salva. Chipurile celor trei eroi sînt puternic reliefate. Personajul pe care îl va interpreta actorul sovietic are un destin tragic, moare în lupta cu fasciștii.

Scenariul filmului „La Roma era noapte” aparține lui Sergio Amedei.

Bucurile urrus

Foto: N. Kuşetkov

A. R. L. U. S.

Centrul de lectură a presei sovietice

Miercuri, 27 ianuarie, la Casa prieteniei româno-sovietice din Capitală și-a început activitatea Centrul de lectură a presei sovietice.

Centrul de lectură a presei sovietice ține permanent la dispoziția publicului un mare număr de ziare, reviste și publicații de specialitate sovietice din cele mai diferite domenii: politică, economic, știință, tehnică, literatură, artă, sport. Un stand special va deservi pe micii cititori cu reviste și publicații destinate copiilor.

În cursul săptămânii centrul funcționează între orele 8-22, iar duminica între 9-13.

La festivitatea inaugurată au fost de față reprezentanții ai Ambasadei sovietice din București, membri ai conducerii și activiști ai Consiliului General A.R.L.U.S., fruntași ai vieții culturale și obștești, reprezentanți ai presei centrale, un numeros public.

Emisiune locală

Locuitorii comunelor Bolintinul din Vale, Bolintinul din Deal și Mihai Vodă din regiunea București, apreciază emisiunile A.R.L.U.S. transmise de postul de radiofrecvență care deservește aceste comune.

Cei 1757 de abonați ai centrului de radiofrecvență sunt puși în curent cu ultimele evenimente pe plan economic, politic și cultural petrecute în Uniunea Sovietică. În ultimul timp, în cadrul emisiunii „Actualitatea sovietică” au luat cuvântul țărani muncitori care au vizitat U.R.S.S., au fost transmise reportaje referitoare la

cucerirea spațiului cosmic de către oamenii de știință sovietici, precum și informații și recenzii privind ultimele noutăți ale literaturii tehnice și beletristice sovietice.

Prin mijlocirea centrului de radiofrecvență sunt prezentate ascultătorilor și piese de teatru sovietice ca „Moartea lui Almazov” de Olșanski, „Caleașca de aur” de Leonid Leonov și a. realizate în studiu, cu concursul câminului cultural din localitate.

I. Protopopescu
correspondent

R. A. M.

La Tg. Mureș, Ing. Pop Zoitan, vicepreședinte al Consiliului regional A.R.L.U.S. a vorbit despre călătoria pe care a întreprins-o recent în Uniunea Sovietică. Expunerea, la care au participat 800 de persoane, a fost urmată de prezentarea filmului sovietic „Fatima”.

De o numeroasă asistență s-a bucurat și seara de muzică organizată în sala clubului „Ciocanul” cu concursul Filarmonicii de stat din localitate.

Oameni și destine

O mare balerină: Raisa Strucikova

Deasupra Moscovei se așterne întinericul inserării. Nu pentru multă vreme însă. Căci de-a lungul bulevardelor s-au aprins ghirlanzile becurilor, iar reclamele cu neon au început să joace curcubeul luminilor în oglinda de gheață a asfaltului, proaspăt curățat de zăpadă cernută peste zi. După o zi de muncă capitala și-a atârnat salopeta în cui și acum, gătită în toaleta feerică a nopții, îmbie lumea la operă, la teatru, la cinematograful...

La Teatrul Mare se joacă baletul „Cenușăreasa”. Pe afișe, în rolul principal, cu litere mari, groase e tipărit numele Raisei Strucikova, așa încât cererile de bilete au fost mari și presante. Pentru că Raisa, una din stelele care au dus faima baletului rus în întreaga lume, i-a cucerit pe spectatorii Moscovei nu numai prin talentul, perfecțiunea cu care dansează, ci și prin dragălașenia, prin grația, pasiunea cu care și interpretează rolurile. Dar puținii dintre admiratorii balerinei, care de obicei umplu pină la refuz marea sală a „Bolșoiului” cunosc calea străbătută de Raisa spre a ajunge acolo unde se află astăzi: în fruntea corpului de balet al Teatrului Mare.

Mai totdeauna, soarta unei balerine este hotărâtă de primii pași. Nu tot așa s-a întâmplat, însă, cu Raisa Strucikova. Pragul școlii coregrafice l-a trecut pentru prima oară la vârsta de 9 ani. Era o fetiță plăpindă, cu ochii mari, luminoși și fața oacheșă. La îndemnul profesoarei a pășit în rînd, la bară, alături de ceilalți copii. Celebra balerină Elisabeth Herdt le-a indicat, apoi, exercițiile pe care trebuiau să le execute.

Raisa purta pantofi noi, și tălpile luncose refuzau s-o asculte. Băgînd de seamă stingacele străduințe ale fetei de a se menține pe picioare, profesoara a scos-o din rînd și a sfătuit-o: „Tu, fetișo, ar fi bine să-ți încerci norocul în altă parte...”. Ochii mari, luminoși ai Raisei care o privea speriată au făcut-o însă să se răzgîndească: „Treci la loc, i-a spus profesoara mișcată, o să mai vedem ce-i de făcut”.

Și într-adevăr, ochiul experimentat al Elisabethei Herdt nu s-a înșelat. În scurtă vreme Raisa a devenit favorita întregii școli. Farmecul și modestia, sinceritatea ei copilărească au făcut să fie îndrăgită nu numai de colegi, dar și de profesori. Cit despre talent, talențului înăscut care fusese cit p aci să fie eclipsat de o pereche de pantofiori de balerină noi, cu tălpile luncose, nici el n-a întîrziat să iasă la lumină.

Elisabeth Herdt a început să se ocupe deapropo de Raisa, să-i cultive calitățile cu care o dăruise din belșug natura, s-o introducă în tainele tehnicii baletului. Mai mult, în timpul „pauzelor”, profesoara se ocupa de formarea gustului artistic al tinerei ei eleve, de dezvoltarea multilaterală a aptitudinilor ei.

Anii treceau și fetița de odinioară

devenise acum o tinăra al cărei talent și grație se imbinau într-o desăvîrșită armonie în strălucitele tablouri coregrafice pe care, nu arareori, le realiza în compania unor celebri balerini ai timpului ca Ana Pavlova, Adelaida Djuri, Clavdia Heltzer, Fokin, Diaghilev sau Nijinski. În timpul liber, Raisa și-l petrecea în casa profesoarei și prietenei ei Elisabeth, în care deseori se întâlneau compozitori, actori și pictori celebri. În această casă a prins, de altfel, și gustul pentru muzică și pictură, două dintre viitoarele ei mari pasiuni.

În primăvara anului 1944, Strucikova a absolvit cursurile școlii de coregrafie și a intrat în corpul de balet al Teatrului Mare unde talentul, profundul ei simț de răspundere față de artă și exercițiul, neîntrerupt exercițiul au ajutat-o, în scurtă vreme, să ajungă în primele rînduri ale ilustrei instituții de artă.

Raisa e moscovită. Toată viața, copilăria, adolescența, anii ei de studiu sînt strîns legați de Moscova, de bătrîna și totuși mereu tinăra Moscova. Și desigur dragostea, dragostea nefermîrită pentru orașul în care a văzut lumina zilei, pentru oamenii lui o îndeamnă să danseze cu atîta pasiune nu numai în cadrul „restrîns” al Teatrului Mare, ci și pe scenele cluburilor muncitorești, în numeroasele săli de concert ale capitalei sovietice. Căci pasiunii pentru artă, Raisa, ca orice om sovietic, îi adaugă pasiunea pentru îndatoririle obștești față de țară, de popor. Acesta e, de altfel, și unul din motivele pentru care locuitorii Moscovei au ales-o deputată în Sovietul orașenesc.

Raisa Strucikova într-o scenă din baletul „Frumoasa adormită”, de Coaikovski

O enigmă ce-și așteaptă rezolvarea

Sateții lui Marte — monumente ale unei civilizații dispărute?

Problema originii celor doi sateții ai lui Marte: Phobos și Deimos, descoperiți încă pe la sfîrșitul secolului trecut, îi preocupă și azi pe astronomi. Să fie vorba de doi asteroizi intrați în sfera de atracție a lui Marte? Într-adevăr, dimensiunile lor — Phobos are un diametru de 16 kilometri, iar Deimos de 8 — sînt tipice pentru asteroizii ce se rotesc în jurul Soarelui între orbitele lui Marte și Jupiter. Dar ipoteza aceasta cade de la sine intrucît orbitele ambilor sateții se află exact în planul ecuatorului lui Marte. Dacă ar fi fost vorba de un singur satețit s-ar putea presupune că e o simplă coincidență, în cazul de față însă lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Mai există și alte semne de întrebare. Dacă presupunem că Phobos, de pildă, este un satețit natural al lui Marte, cum de a putut căpăta la formarea sa o viteză unghiulară mai mare decît planeta însăși, căci se știe că Phobos se învîrtește în jurul lui Marte cu o viteză de trei ori mai mare decît viteza mișcării de rotație a acestuia? Și încă ceva. Un observator care s-ar afla pe Marte ar constata cu surprindere că Pho-

bos apare la apus și apune... în partea de răsărit a planetei, fiind singurul caz de acest fel în întregul nostru sistem solar, evident cu excepția sateților artificiali lanșați de mina omului. S-a mai constatat de asemenea că Phobos, în mișcarea sa, înregistrează o accelerație seculară continuă. Astfel, s-a observat că după 50 de ani Phobos s-a deplasat pe orbita sa cu cinci grade față de locul în care ar fi trebuit să se afle în mod normal. Care sînt cauzele?

S-au făcut tot felul de calcule, dar nu s-a putut ajunge la nici un rezultat concret. Semnele de întrebare continuau să se înmulțească...

O ipoteză curajoasă

Și iată că profesorul sovietic I. S. Sklovski, doctor în științe fizico-matematice, emite următoarea ipoteză, pe cit de curajoasă pe atît de interesantă. Pînă acum toată lumea presupunea că Phobos și Deimos au aceeași densitate medie ca și Marte deși, practic, nimeni n-a demonstrat pînă acum această presupunere. Dar dacă lucrurile stau altfel, dacă densitatea lui Phobos este cu mult mai redusă decît s-a bănuțit? Atunci s-ar putea da răspuns la multe semne de întrebare.

Se știe că puterea de frinare a atmosferei este invers proporțională cu masa ce revine pe o unitate de secțiune transversală a unui satețit. Astfel, chiar și într-o atmosferă extrem de rarefiată, cum este cea a lui Marte, această frinare ar putea determina accelerația continuă care a fost observată la Phobos, în cazul cînd acesta are o densitate mult redusă. Dar pot exista oare corpuri cerești naturale cu diametrul de cîțiva kilometri, cu densitatea redusă la minimum sau chiar goale pe dinăuntru? Se înțelege că nu. Atunci, se naște întrebarea: nu cumva cei doi sateții ai lui Marte, care au caracteristici comune, sînt sateții artificiali? Această ipoteză ar explica și viteza mai mare a sateților față de viteza mișcării de rotație a lui Marte, și sensul în care se învîrtesc și multe alte anomalii observate pînă acum.

În plină fantezie științifică

De aici, profesorul I. S. Sklovski, părăsind analiza strict științifică a problemei, pătrunde, dacă ne putem exprima așa, în... plină fantezie științifică. Dar e oare într-adevăr o fantezie? Oare noi, oamenii, n-am creat sateții artificiali ai Pămîntului cu o greutate de peste o tonă? Oare nu există de pe acum, în mapele savanților sovietici, proiecte de sateții artificiali de dimensiuni colosale, adevărați sateții-orașe, prevăzuți pentru o populație de peste 20.000 de locuitori? Nu-i vorba, pînă la realizarea acestor proiecte va mai trece destulă vreme, dar în principiu realizarea lor este pe deplin posibilă.

De ce n-am presupune că, acum 500 de milioane de ani, pe Marte au existat condițiuni mult mai favorabile vieții decît astăzi și că locuitorii lui, ajunși la un înalt grad de dezvoltare intelectuală, au creat cei doi sateții artificiali uriași — Phobos și Deimos, cîntărind fiecare cîteva sute de milioane de tone?

Răspundem cititorilor

Telefonul de buzunar

„Am citit că recent, în Uniunea Sovietică a fost pus la punct un nou tip de telefon, așa numitul radiofon, mult perfecționat față de telefoanele cunoscute și care nu folosește firul obișnuit telefonic. V-aș ruga, dacă vă stă în putință, să publicați în „Veac nou” un scurt articol din care să reiasă calitățile și avantajele noului aparat” — ne scrie tov. Gheorghe Dragomir, de la secția radio, Centrul regional A.V.S.A.P. — Constanța.

Radiofonul sau telefonul de buzunar este așa cum arătați și dumneavoastră, o invenție recentă a inginerului L. Kupriano-vici. La prima vedere, radiofonul pare să nu se deosebească de telefonul obișnuit. Și totuși, el se deosebește fundamental, prin calitățile și avantajele lui, de aparatele aflate actualmente în funcțiune în rețeaua telefonică.

Radiofonul nu e conectat la nici o rețea, ci funcționează pe bază de semiconductori. În al doilea rând, dimensiunile și greutatea lui mică (500 grame), îl fac să poată fi purtat chiar în buzunar. În al treilea rând receptorul este înlocuit printr-un microreceptor minuscul care poate fi introdus în ureche, iar soneria prin două lămpi de semnalizare, verde și roșie, care permit controlul funcționării aparatului. Aparatul are o antenă în miniatură și baterii care-i asigură funcționarea, fără întrerupere, timp de 60 de ore.

Acestate ar fi principalele caracteristici ale aparatului. Să vedem acum care-s avantajele pe care le aduce în practica telefonică.

Radiofonul este un emițător-receptor special construit pentru a transmite și primi convorbirile telefonice prin mijlocirea unei stațiuni radiotelefonică automate care, după formarea numărului stabilește legătura cu orice alt post telefonic. Datorită calităților lui, telefonul de buzunar înlesnește extinderea rețelei telefonice urbane putând fi, în același timp, folosit în diferitele ramuri ale economiei naționale.

Acum imaginați-vă, de pildă, că vă aflați în tren, pe mare, într-un automobil sau pur și simplu în tramvai și că aveți de făcut o comunicare urgentă la locul dumneavoastră de muncă, sau acasă. N-aveți decât să scoateți „telefonul” din buzunar, să formați numărul pe disc și veți obține de îndată legătura, indiferent de distanța la care vă aflați în acel moment, în baza orașului.

Intr-adevăr, radiofonul este o realizare uimitoare a tehnicii moderne, la a cărei fabricare în serie industria sovietică va trece în curând.

Vor să corespundeze:

Sorokina Tala, Moscova I-110, Bolșaiia Ekaterinovskaia ul. 14, kv. 6: cu o vinzătoare dintr-un magazin universal din București.

Pazutina Ludmila, Moscova V-311, prospekt Vernadskovo 9/10, kv. 457: cu o studentă la medicină.

Gaisnov Alexandr, Vitebsk, Surajskoe șose 1, kv. 17: cu un elev în cl. IX-a.

Malițki Konstanțin, Odesa, A-14, ul. Sverdlova 28, kv. 1: cu un filatelist.

Erofeev Igor, Petrozavodsk, ul. Herzena 26, kv. 4: cu un student la politehnică.

Maslov Anatoli Ilici, reg. Kuibisev, Utiovski raion, selo Domoška, UMSH nr. 3: cu un numismat.

Pașina Valea, reg. Moscova, st. Bomievo, pos. M. Bomievo, ul. Kolhoznaia 4: cu un pionier în clasa VII-a.

Gordilov Boris, Dnepropetrovsk, glavpostamt do vostrebovania: cu un filatelist.

Viata de fiecare zi

Ingrijirea feței în timpul iernii

Iarna tenul cere o îngrijire specială. Ați observat, desigur, că deseori din cauza frigului pielea uscată se acoperă cu pete roșii sau chiar se cojește. Iar porii tenului gras se astupă stinjenind astfel secreția glandelor sebacee.

Pentru a evita aceste efecte supărătoare fața trebuie îngrijită cu multă atenție.

Tenul uscat trebuie spălat o dată pe zi, seara, cu apă fiartă răcită la temperatura camerei, în care se adaugă glicerina (o lingură la un pahar cu apă). În loc de săpun e preferabil să se folosească lăină de migdale. O lingură de lăină se amestecă cu puțină apă fierbinte până se formează un fel de terci care, după răcire, se aplică pe față. Se lasă așa 5-8 minute, apoi se spală cu apă fiartă.

Iarna tenul uscat trebuie hrănit mai mult decât în celelalte anotimpuri. Măștile nutritive s-au dovedit foarte eficiente. Vă dăm aici o rețetă pe care o puteți prepara foarte ușor și singure. Frecați un gălbenuș de ou cu o lingură de miere și una de glicerina și aplicați masca aceasta pe față zilnic, ținând-o 10-15 minute.

Tenul gras are mai puțin de suferit din cauza frigului și a vântului, dar nu trebuie neglijat nici el.

O față grasă e recomandabil să fie spălată cu săpun de glicerina și apă caldă în care se adaugă borax sau acid boric. (O jumătate de linguriță la un pahar de apă).

O îngrijire specială cere pielea feței care este pe alocuri uscată, pe alocuri grasă. În cazul acesta fiecare porțiune trebuie îngrijită separat.

E bine să știți, dragi cititoare, că aplicarea cremei sau a demachiantului nu se face la voia întâmplării.

Fie că vă ștergeți fața cu o loțiune demachiantă, fie că o ungeți cu cremă, trebuie să procedați cu băgare de seamă, să căutați să nu întindeți pielea, respectând ordinea următoare: 1) de la rădăcina nasului spre temple, 2) de la temple spre colțul interior al ochiului, 3) de la buza superioară spre pomeți, 4) de la bărbie spre obraji.

Vreți să preveniți ridurile?

Vă recomandăm aici un șir de exerciții foarte utile pentru prevenirea ridurilor la ochi.

1). Închideți ochii strâns, țineți-i așa până numărați la trei, apoi deschideți-i mari. Repetați exercițiul de 5 ori.

2). Închideți ochii strâns și

deschideți-i apăsând ușor colțul din afară cu degetele mijlociu și arătător.

3). Trageți ușor în sus pleoapa inferioară privind înainte; o țineți așa 2 secunde apoi îi dați drumul.

4). Țineți capul drept și rotiți încet ochii întâi spre stînga, apoi spre dreapta. Repetați exercițiul de 4-5 ori.

Aceste exerciții întăresc mușchii oculari, previn formarea ridurilor și a pungilor sub ochi, tonifică pielea.

Celor care vor să combată bărbia dublă, pielea flască și obrazii căzuți le recomandăm următoarele exerciții:

1). Inspirați adinc pe nas, deslăcind larg nările; expirați pe gură.

2). Cu dinții strînși inspirați pe gură, depărtînd brusc capetele; expirați pe nas.

3). Cu dinții strînși inspirați pe gură; expirați fie pe gura întregă, rotunjind buzele, fie numai prin colțul drept sau sting.

4). Cu dinții strînși inspirați pe gură; expirați pe gură umflînd obrazii.

5). Inspirați încet pe nas lăcînd capul pe spate; expirați pe gură, aducînd capul în poziția inițială.

6). Inspirați pe nas aplecînd cît puteți capul pe umărul drept pe care-l țineți fix; expirați pe gură revenînd la poziția inițială. Repetați exercițiul în direcția contrarie.

7). Inspirați pe nas întorcînd capul cît puteți spre dreapta; expirați pe gură revenînd la poziția inițială. Repetați exercițiul în direcție contrarie.

Pe urmele lui Alexandr Nevski

...Anul 1242. Invadată și devastată de hoardele tătare și mongole, Rusia se vede pusă în fața unei noi invazii, a cavalerilor teutoni, năvăliți asupra țării din spre hotarele ei nord-vestice. La 5 aprilie a aceleiași an însă, amintesc cronicile, o armată rusă în frunte cu prințul Alexandr Nevski oprește invazia în regiunea lacurilor Ciuzilor și Pskov, în preajma așa numitei Stînci a Corbului. Și tot aceleași cronici scriu că în clesțarea celor două oști poporul a denumit-o „Bătălia gheturilor”, deoarece lupta s-a purtat pe gheața lacurilor care, spărgîndu-se sub greutatea armurilor teutone i-a înghițit în adîncurile ei pe invadatori.

Recent, o expediție științifică sovietică, condusă de istoricul G. Karavaev, a pornit să descopere locul istoriceii bătălii, să încerce să mai găsească cîte ceva din urmele cumplite înclăștării de oști. În cercetările lor, savanții sovietici au folosit mijloace moderne ca elicoptere, vedete și scafandri.

Bineînțeles, itinerarul celor două armate, menționat de cronici, i-a purtat pe cercetători în regiunea celor două lacuri. Primele cercetări s-au dovedit, însă, a fi zadarnice pînă cînd, în preajma Stîncii Corbului, în adîncurile apelor, au fost descoperite urmele unei străvechi și puternice fortificații construite din lemn și pămînt.

După scafandri a venit apoi rîndul geologilor, care au descoperit în jurul stîncii mari cantități de metal, probabil vestigii de armuri.

Primele rezultate obținute confirmă, încă, de pe acum importanța lucrărilor întreprinse, ca și foloasele pe care le aduce în asemenea împrejurări arheologia submarină.

Cuvinte încrucișate

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A.													
P.													
C.													
E.													
H.													
O.													
V.													

ORIZONTAL: 1) În acest mic port de pe țărmul mării de Azov s-a născut Anton Pavlovici Cehov, — „...cu mezanin”, una din nuvelele lui Cehov 2) Altă nuvelă a celebrului scriitor — Grandios. 3) Nuvelă în care Cehov descrie cu o forță zguduitoare viața țăranimii ruse, în ultimele decenii ale secolului trecut — Direct, dezaprobă; invers, cheamă. — În moravuri 4) Personaj din piesa „Pescărușul” — „...nr. 6”, nuvelă care a trezit un uriaș răsănit în Rusia întreagă. 5) Asia! — Alt personaj din piesa „Pescărușul” — În literatură 6) ... Dereveașkin, pe care îl întîlnim în povestirea „Din lac în puț”. — Dornic. 7) Nuvelă în care Cehov arată că menirea și datoria omului este să ducă o viață închinată intereselor obștești. — În inima unui poet 8) Cult — Delicat, grațios. 9) „Unchiul...” — una din dramele lirice ale lui Cehov. — Revistă umoristică la care a colaborat Cehov 10) Fir (nu de povestire) — Nici să nu te gîndești la așa ceva. — Plasă. 11) A cui? — „Un .. din practică”, o povestire în care capitalismul apare, ca „diavol cu ochii injectați de sînge”. — Monte munte în Corsica (2 cuv.) 12) Genial scriitor clasic rus, acela care îl numea pe Cehov „Un Pușkin al prozei”. — Invinse. 13) „Halal de ..idilă”, povestire publicată în revista „Cioburi”. — Eră. —

„Livada cu ...” celebră dramă lirică. VERTICAL: 1) Frumoasa soție a lui Șipucin, din vodevilul „Jubileul” — „...mea”, nuvelă în care Cehov a zugrăvit viața proletariatului rus. 2) Sclavă legendară. — Plin de grație. 3) Start pentru ... trenuri (pl.) — „Mama soldatului”, poem liric de N. A. Nekrasov — Peste sol 4) Nimiciți. — Coș fără nimic 5) ... Mihailovna Zarecinaia, „pescărușul” — Sint. — Doboară. 6) Paradis pentru ... cei negri în cerul guri — Zis. — Marea pe țărmul căreia Cehov, elev de liceu, a scris primele încercări literare. 7) Prefixul egalității — Strălucit. 8) În goană! — Premiza piinii. — Oraș în Ardeal. 9) Sat în gubernia Moscova, unde Cehov, ca medic, conduse în anul 1892 o baracă în care erau îngrijii bolnavii de holeră. — Fluviu în U.R.S.S. 10) Pseudonim sub care Cehov, ca student, a scris la revistele „Libelula”, „Greierele”, „Cioburi” s.a. — ...Alexeevici Trigorin, scriitorul din piesa „Pescărușul”. 11) Asire! — „Tre ...” cunoscută piesă a lui Cehov, scrisă în 1901. 12) Prefăcut. — Jumătate din ziua de ieri 1 — Articol. 13) Ajuță pe altul. — „Urutul ...”, încă o schiță a genialului prozator.

umor + UMOR

„Tonleta dresorului” desen de I. Fedorov

„Distratul” desen de V.I. Galb

„Este pe deplin posibil ca în interiorul acestor sateliți să fi existat observatoare, laboratoare, utilitate cu aparate de înaltă precizie pentru efectuarea diferitelor observații, hangare și platforme de lansare a rachetelor atît spre Marte, cît și spre planetele cele mai apropiate — Pămîntul și Venus... Se înțelege că cea mai comodă soluție era ca acești sateliți să fie plasați, cum au și fost, în planul ecuatorului lui Marte, unde perioada lor de rotație corespundea pe atunci cu perioada de rotație a planetei.

O părere și un răspuns

După părerea lui I. S. Șklovski mai multe cauze ar fi putut determina dispariția treptată a marțienilor, ca de pildă, înrăutățirea condițiilor climatice sau alți factori, din afară, cum ar fi perturbațiile solare, dar nu se poate afirma nimic categoric. Un lucru însă e cert: sateliții există. Și dacă ipoteza de mai sus cu privire la originea lor va fi confirmată, vom avea de-a face cu două prețioase monumente ale unei civilizații de mult dispărute.

Se pune totuși întrebarea: de ce marțienii, fiind de evoluat, văzînd că condițiile de viață de pe planeta lor se înrăutățesc, nu s-au mutat pe Pămînt? I. S. Șklovski răspunde și la această întrebare. Condițiile existente pe atunci pe planeta noastră erau și mai puțin favorabile vieții marțienilor: o presiune atmosferică de 2,5 ori mai mare anchiloza mișcările, umiditatea excesivă îi sufoca. Și apoi, regul animal nici nu apăruse încă pe vremea aceea, cu excepția trilobiților și testaceelor, care populau apele mărilor și oceanelor, iar pe uscat creșteau numai ferigi și mușchi. Așa încît, chiar dacă marțienii au vizitat această planetă neprimitoare, au trebuit să o părăsească numaidecît.

Cursa către Casa Albă

Ziarul „Izvestia” a mai arătat că bătălia electorală prilejuită de alegerile prezidențiale din noiembrie 1960 a început de data asta mai de vreme ca de obicei și că cunoaște un ritm furtunos. Într-adevăr, de vreo trei luni, un număr de pretendenți la demnitatea de locatar al Casei Albe își consacră aproape tot timpul campaniei electorale, străbătând țara în lung și-n lat și rostind discursuri.

În clipa de față, epicentrul campaniei electorale s-a mutat la Washington unde au început lucrările celei de a doua sesiuni a celei de a 86-a legislaturi a Congresului. Printre congressmanii se află vreo 10 candidați la funcțiile de președinte și vicepreședinte. Așa încît în lunile următoare, cupola Capitolului va fi martoră la multe manevre și la nenumărate discursuri menite a câștiga voturile alegătorilor.

Senatori: democrați Humphrey, Kennedy și Morse, care și-au anunțat oficial candidătura pentru funcția de președinte, se declară exponenți ai „americanilor săraci”. Lyndon Johnson, liderul democraților în Senat, care după cum se crede își va anunța curînd candidătura, depune și el multe stăruințe pe lângă colegii lui de partid din Congres spre a le obține sprijinul. Vicepreședintele Nixon care prezidează ședințele comune ale Senatului și Camerei reprezentanților, își desfășoară campania electorală sub lozincă vașă de „pace și prosperitate”. Dimpotrivă, senatorul democrat Symington, insistă făcînd pentru sporirea producției de bombardiere, de arme atomice și rachete.

În același timp în culise sînt încheiate tranzacții între candidații oficiali și neoficiali ai partidelor republican și democrat cu guvernatorii, conducătorii mașinei de vot a celor două partide și magnații Wall-Street-ului, de hotărîrea cărora va depinde în ultima instanță destinul celui ce dorește să dețină cea mai înaltă demnitate a țării.

Knock-out în prima repriză

Cu prilejul acestor tranzacții de culise, o seamă de candidați au suferit eșecuri. Ne referim în primul rînd la miliardarul Nelson Rockefeller care a fost făcut knock-out (cel puțin oficial!) chiar de la începutul „primei reprize” a campaniei electorale, cu mult înainte de Congresul partidului republican, care va marca începutul celei „de-a doua reprize”.

Dar cum se face că a fost înfrînt tocmai unul din stăpînii Americii, unul din cei care exercită o mare influență asupra politicii țării și care, prin urmare, rezolvă și problema candidaților în funcția de președinte?

Rockefeller a inaugurat campania electorală. În calitatea lui de guvernator al statului New York, el și-a asigurat un sprijin puternic din partea mașinii organizatorice a partidului republican din acest stat. Și cu toate acestea, încercările lui de a-și deschide „cale liberă” spre celelalte state n-au avut succes.

O majoritate covârșitoare (cam 90 la sută) a guvernatorilor și a conducătorilor mașinii de partid republicane s-a pronunțat împotriva lui și în favoarea vicepreședintelui Nixon, drept candidat republican la funcția de președinte.

De ce n-a izbutit însă, Rockefeller să ajungă la o înțelegere cu cercurile conducătoare ale partidului republican? Pentru că în discursurile lui electorale el a preconizat reînnoirea la politica de „război rece”, pentru că s-a pronunțat împotriva oricărei apropiieri între Statele Unite și Uniunea Sovietică și pentru că, așa cum a arătat comentatorul Walter

Lippman, s-a ridicat împotriva politicii externe a președintelui Eisenhower. După opinia lui Lippman, preconizarea unui asemenea program de politică externă în actuala campanie electorală ar fi însemnat o sinucidere pentru cruce republicană, indiferent de ce calibru ar fi fost el.

Totuși, nu asta-i principala cauză a eșecului lui Rockefeller. Magnații „capitaului” din răsărit care de multă vreme au un cuvînt greu în viața politică a S.U.A., și-au impus nu o dată voința lor mașinii de partid. Și ar fi putut face la fel și de data aceasta, dar n-au vrut. După părerea unor comentatori, Rockefeller n-a izbutit să ajungă la înțelegere cu colegii lui miliardari: Morganii, Duponii și ceilalți. Fără îndoielă, trebuie să facem abstracție de concepțiile politice a conducătorilor acestor imperii financiar-industriale, care se situează ca mărime imediat după acela al lui Rockefeller. Căci ar fi greu de spus în ce măsură concepțiile lor se deosebesc de cele ale lui Rockefeller. Un lucru e, însă, limpede: partenerii, sau mai degrabă, concurenții lui Rockefeller nu s-au arătat dispuși să contribuie la întărirea lui. Fapt care a jucat un rol hotărîtor în destinul lui Rockefeller — pretendent potențial la fotoliul de președinte.

Șansele lui Nixon

O seamă de zicăre că „Wall-Street Journal” și „Journal Magazine of Wall-Street”, care se află sub controlul lui Morgan și Dupont, s-au grăbit să salute „demisia” lui Rockefeller. În același timp ele au arătat că Nixon poate fi sigur de victorie la Congresul partidului republican, care va avea loc în iulie la Chicago.

Într-adevăr, așa păreau că stau lucrurile în primele zile după declarația lui Rockefeller că nu va candida. Iar Nixon savura dinainte „victoria-i nesingeroasă” în Congres. Dar această stare de spirit sărbătorească a vicepreședintelui n-a durat mult.

Într-o cuvîntare ținută recent la New York, senatorul republican Goldwater a apreciat hotărîrea lui Rockefeller ca o „manevră tactică” întemeiată pe socoteala că fruntașii partidului republican se vor afla pînă la urmă în impas și-l vor „chema chiar ei”. Imprejurarea că atît în prima declarație cit și în declarațiile ulterioare, făcute cu prilejul unor conferințe de presă, deși a fost insistent solicitat de ziaristi Rockefeller a refuzat să arate dacă-l va sprijini pe Nixon la Congres și după Congres, adică în perioada hotărîtoare a campaniei electorale, a atras luarea aminte a multor observatori cu autoritate.

În calitatea lui de guvernator, Rockefeller va conduce la Congresul partidului republican delegația statului New York, delegația cea mai numeroasă și mai influentă. În același timp, el se bucură de sprijin și în câteva alte state, lucru dovedit de întărirea activității suporteriilor miliardarului în diverse regiuni.

Încît, așa cum arată ziarile, la Congresul partidului republican voturile s-ar putea scinda, ceea ce ar duce la un impas. În care caz n-ar fi exclusă posibilitatea ca Rockefeller să iasă din nou la suprafață cu candidătura lui. După cum s-ar putea ivi și o altă situație cînd, spre a evita o luptă între Rockefeller și Nixon, ar fi desemnat un „candidat de compromis”.

În sfîrșit, unii cred că chiar dacă Nixon ar ieși birnitor la Congres, fără sprijinul lui Rockefeller, el ar putea fi înfrînt în alegeri. În această

eventualitate, Rockefeller ar dobîndi cu ușurință desemnarea lui drept candidat pentru viitoarele alegeri prezidențiale, care vor avea loc în 1964. Comentînd aceste calcule ale lui Rockefeller, multe ziare influente sînt de părere că împotriva lui Nixon se vor pronunța cercurile intelectuale care n-au uitat activitatea lui maccartystică.

Iar ziarul „New York Herald Tribune” scrie că dacă Nixon vrea să-i atragă de partea lui pe alegătorii independenți, el va trebui să se pronunțe în problema păcii. „Căci acum e limpede pentru oricine că nici chiar un om politic atît de priceput în treburi electorale ca Nixon nu va putea ocoli această problemă în cursul acestui an” — scrie ziarul.

Cătușele lui Truman

Reprezentanții partidului democrat care și-au făcut cunoscute pretențiile la fotoliul prezidențial dar care nu s-au declarat încă candidați, desfășoară o intensă campanie electorală pe culoare și de la tribuna Congresului. Ei țin discursuri înflăcărâte despre dorința lor de a spori ajutorul federal pentru sistemul de învățămînt și luptă împotriva înșării negrilor.

Cu toții critică eșecurile politicii externe a guvernului republican. Dar... cînd vine vorba de pașii de politică externă pe care ar trebui să-i facă Statele Unite în actuala situație internațională, fruntașii democraților repetă lozincile desuete ale politicii lui Dulles. Se îndoiesc de utilitatea conferințelor dintre șefii de guverne, cer continuarea cursei înarmărilor cu arma atomică și menținerea blocurilor militare. Căci candidații partidului democrat poartă cătușele trumaniste ale „războiului rece”.

De altă parte, candidații partidului democrat încearcă să ocolească dezbaterile celor mai acute probleme de politică externă făcînd o zarvă exagerată în legătură cu corupția liderilor republicani. Într-adevăr, există nenumărate dovezi despre această corupție, dar lucrul e tot atît de adevărat și pentru democrați. Și nu zarva aceasta va hotărî ce candidat va fi preferat de alegători. În condițiile îmbunătățirii relațiilor internaționale, problema numărului a alegerilor prezidențiale în S.U.A. este problema destinderii încordării internaționale.

În ultimul timp, din inițiativa reprezentanților partidului democrat din statele din Middle West și de pe litoralul apusean, se desfășoară o campanie de desemnare a lui Adlai Stevenson drept candidat la postul de președinte. Ținînd seamă de faptul că în cuvîntările lui, Stevenson apreciază mai rezonabil raportul de forțe din lume și că concepțiile lui în materie de politică externă se deosebesc de cele ale lui Truman, acești fruntași sînt de părere că Stevenson are multe șanse de a ieși victorios în alegerile prezidențiale.

După cum se vede, deci, actuala campanie electorală din S.U.A. are încă multe necunoscute.

N. Krev

Presă occidentală despre noul succes al științei sovietice

A trecut mai bine de o săptămînă de la lansarea cu succes a rachetei sovietice supra puternice în direcția Oceanului Pacific, dar acest mare eveniment continuă să rămînă în centrul preocupărilor opiniei publice și al presei mondiale. Iată cîteva titluri de declarații și articole apărute numai într-o singură zi care dovedesc pe deplin acest lucru: „America nu mai este prima în domeniul științific și tehnic, acum este Uniunea Sovietică” (George Allen, conducătorul Direcției centrale de informații a S.U.A.), „Un nou comunicat despre o victorie deplină” („Le Monde”), „Uniunea Sovietică dispune de o superioritate uluitoare față de S.U.A. în domeniul rachetelor” („Anexartitos Typos”), „Puternica rachetă a d-lui Hrușciiov zboară mai departe decît orice altă rachetă” („Daily Herald”), „Primul om care va pătrunde în Cosmos va fi din Uniunea Sovietică” (Allen Dulles) etc., etc.

Trei elemente au reținut îndeosebi atenția comentatorilor occidentali în legătură cu lansarea rachetei balistice intercontinentale sovietice deasupra Oceanului Pacific: forța de propulsie, distanța străbătută și precizia desăvîrșită. Aceste elemente revin ca un leit motiv în toate comentariile presei occidentale, ca și în declarațiile savanților și oamenilor politici, ca o nouă confirmare că în întrecerea dintre Uniunea Sovietică și S.U.A. în vederea cuceririi spațiului cosmic sistemul socialist reputează necontenit noi victorii.

Una din cele mai autorizate declarații în acest sens poate fi considerată cea făcută de ministrul de Război al S.U.A. Thomas Gates care a arătat — după cum relatează ziarul „Daily News”, că racheta sovietică „are un sistem de ghidare al dracului de bun”.

Scopul experiențelor sovietice cu rachete în regiunea Oceanului Pacific a fost pe larg prezentat în presa de declarațiile savanților sovietici. Trebuie subliniat în primul rînd maro însemnătate a readucerii în atmosferă a ultimei trepte a rachetei. După cum arată agenția United Press International „oamenii de știință occidentali acordă o importanță considerabilă soluției reintrării în atmosferă a unei rachete atît de mari ca și lansării reușite a unei rachete pe o distanță de aproximativ de două ori lățimea Statelor Unite”.

Pe de altă parte, în comentariile americane a revenit frecvent comparația între puternica rachetă lansată de Uniunea Sovietică și racheta americană „Atlas” despre care președintele Eisenhower a vorbit în termeni atît de elogiosi în recentul său mesaj cu privire la „Starea Uniunii”. S-a subliniat, de pildă, că cea mai mare distanță străbătută de racheta „Atlas” a fost de mai puțin de 10.000 km. în timp ce racheta sovietică a străbătut peste 12.500 km fără ultima treaptă. Generalul Bernard Schriver, șeful serviciului de cercetări și dezvoltare a proiectilelor forțelor aeriene americane care și-a propus dificila sarcină de a salva în aceste condiții prestigiul rachetei „Atlas” nu a putut înălțura părerea multor comentatori militari din S.U.A. că amplasarea unui focos atomic sau hidrogenic la racheta „Atlas” ar primejdiu însăși baza de lansare, deoarece minimum cinci încercări cu această rachetă s-au soldat, în ultima vreme, cu explozii la sol.

Pentru precizia rachetelor sovietice și pentru felul în care Uniunea Sovietică își îndeplinește întregul program pentru cercetarea spațiului cosmic, este caracteristic desenul publicat de ziarul japonez „Yomiuri” intitulat „Wilhelm Tell al secolului al XX-lea”. Desenul înfățișează o rachetă sovietică care înconjoară Pămîntul și doboară un măr plasat pe capul unui băiat. În articolul care însoțește sugestivul desen se arată că „racheta sovietică este infinit superioară rachetei americane „Atlas”.

Ziarul „Wall Street Journal” care reprezintă cercurile de afaceri din S.U.A., a ajuns și el la concluzia că „Uniunea Sovietică a demonstrat că poate să lanseze o rachetă la o înălțime destul de mare și probabil cu o suficientă precizie pentru a putea atinge orice oraș american sau bază militară din S.U.A.”.

Noua experiență a Uniunii Sovietice face ca anumite cercuri din S.U.A. să tragă și concluzii politice. Astfel senatorul Lyndon Johnson, liderul majorității democratice din Senat a spus: „Acum rușii au inițiativă în domeniul păcii deoarece conducătorii lor consideră în mod întemeiat că timpul nu este în favoarea S.U.A.” La rîndul său James G. Fullton, membru republican al Comisiei pentru cercetarea spațiului cosmic a propus ca o soluție mai realistă pentru ieșirea din actuala situație ca „S.U.A. să colaboreze cu Uniunea Sovietică în lansarea de rachete în Pacific”.

Rămînerea în urmă a Statelor Unite în domeniul cosmic, care s-a accentuat și mai mult în urma lansării rachetei balistice sovietice determină numeroși comentatori occidentali să tragă concluzii sumbre pentru perspectivele lumii capitaliste în general. Astfel revista „Paris Match” a publicat un reportaj sub semnătura trimisului său special în S.U.A. Raymond Cartier care scrie: „Acum zece ani America era regele-soare într-o Europă la pămînt. Rusia se afla înăuntrul zăpezilor ei, iar China nici nu se născuse. La începutul deceniului 1960—1970, problema care se pune în Occident este: Dumnezeu mai este încă american? Nu! Iată răspunsul categoric care se înregistrează pretutindeni”.

Au trecut mai puțin de două săptămîni de la începerea experiențelor anunțate de Uniunea Sovietică în Oceanul Pacific. De ne acria, după cum scrie ziarul australian „Sun”, „precizia fantastică cu care și-a atins ținta gigantică rachetă rusă lansată în direcția Pacificului, a zguduit întreaga lume”. Ce surprize vor aduce următoarele două săptămîni? Acesta este întrebarea pe care și-o pune în prezent tot mai mult presa occidentală. Părerea generală a fost exprimată de ziarul grec „Ta Nea” care scrie: „Designul Uniunii Sovietice va uimi lumea prin lansarea unor noi rachete, și mai uriașe, și mai perfecționate”.

I. Manea

SĂPTĂMÎNA